

VIHERPALVELUOHJELMA

Koirapalvelut 2011–2025

Tampereen kaupunki
Kaupunkiympäristön kehittäminen

VIHERPALVELU
OHJELMA

Koirapalvelut

ISBN 978-951-609-569-4

Viherpalveluohjelma, Koirapalvelut 2011-2025, (PDF)

Tampereen kaupunki ,
Kaupunkiympäristön kehittäminen

VIHERPALVELUOHJELMA

**Koirapalvelut
2011–2025**

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	6
2 KOIRAPALVELUIDEN YLEISSUUNNITELMA	8
2.1 Työprosessi	8
2.2 Osallistaminen ja tiedottaminen	8
3 KOIRAPALVELUIDEN LÄHTÖKOHDAT	10
3.1 Koirien määrä	10
3.2 Koirien käyttäytymistarpeet	11
3.3 Koiran merkitys ihmiselle	12
3.4 Koiraharrastukset Tampereella	13
3.5 Koirapalvelut muissa kaupungeissa	15
3.6 Koiran pitoa koskevat lait	17
3.7 Koirapalveluiden sijoittuminen kaupunkirakenteessa	20
3.8 Koiriin ja koirapuistoihin liittyviä tutkimuksia	20
4 TAMPEREEN KOIRAPALVELUT	22
4.1 Koirapalveluiden kokonaistarjonta	22
4.2 Koirapuistot ja koirapolku	23
4.2.1 Nykytilanne ja tehdyt korjaukset	23
4.2.2 Koirapuistojen yleisilme 2011	24
4.3 Muut nykyiset koirapalvelut	26
4.3.1 Koirien uimapaikka Santalahdessa	26
4.3.2 Koirahiihtovuorot	27
4.3.3 Pieneläinten hautausmaa Sulkavuorella	27
4.3.4 Koulutuskentät ja muut koiraharrastusalueet	27

5 KOIRAPUISTOJEN YLLÄPITO	28
5.1 Ylläpidon järjestäminen	28
5.2 Hoitotyöt	28
5.3 Kunnossapitotyöt	28
5.4 Puhtaanapito ja koiranjätösongelmat	29
5.5 Ylläpidon kustannukset	29
6 KOIRAPALVELUIDEN KEHITTÄMINEN	30
6.1 Kehittämisperiaatteet	30
6.1.1 Koirapuistojen määrä ja sijainti	30
6.1.2 Toimiva koirapuisto	31
6.1.3 Muut koirapalvelut	33
6.2 Kehittämistoimenpiteet	36
6.2.1 Nykyisten koirapuistojen kunnostukset	36
6.2.2 Uudet koirapuistot	39
6.2.3 Muut uudet koirapalvelut	42
6.3 Suunnitelman toteuttaminen	43
6.4 Alustavat kustannukset	44
6.5 Tiedotus koirapalveluista	45
6.6 Ylläpidon kehittäminen	45
7 YHTEENVETO	47
8 LÄHTEET	49
9 LIITTEET	50

1 JOHDANTO

Koirapalvelut ovat kaupungin tarjoamia palveluita koiran omistaville kuntalaisille. Palveluihin kuuluvat koirapuistojen lisäksi erilaiset koiran kanssa harrastamiseen liittyvät alueet ja toiminnot sekä näiden ylläpito.

Koirapalveluiden yleissuunnitelman tavoitteena on tasapuoliset, laadukkaat ja turvalliset palvelut kaikille tamperelaisille koiran omistajille. Suunnitelman pääsisältönä on koirapuistojen lisääminen, niiden laadun parantaminen sekä ylläpidon kehittäminen. Lisäksi työn yhteydessä kartoitetaan muiden koirapalveluiden, kuten koulutuskenttien, uimapaikkojen ja hiihtovuorojen nykytilannetta ja tarvetta, sekä laaditaan tarpeiden pohjalta kehitysehdotuksia.

Koirapalveluiden yleissuunnitelma on osa Tampereen kaupungin viherpalveluohjelmaa vuosille 2012–2025. Viherpalveluohjelma on pitkän aikavälin toimintasuunnitelma viherpalveluiden suunnittelulle, rakentamiselle ja hoidolle. Viherpalveluja ovat kaikki kaupungin tiettyä tarkoitusta varten ylläpitämät toiminta- ja viheralueet. Koirapuistojen lisäksi näitä ovat mm. leikkipaikat, kevyen liikenteen väylät, rakennetut puistot ja skeittipaikat. Koirapalveluiden yleissuunnitelman toteutus porrastetaan aikavälille 2011–2025.

Tampereella koirapalveluiden suunnittelu- ja hallintovastuu jakaantuu kaupunkiympäristön kehittäminen –yksikön, sivistyksen ja elämänlaadun –yksikön ja kiinteistötoimen kesken. Koirapalveluista koirapuistot kuuluvat kaupunkiympäristön kehittämisen vastuusiin. Kiinteistötoimi myöntää lupia ja vuokraa alueita koirayhdistysten käyttöön. Myös liikuntapalveluiden alueita on koiraharrastajien käytössä. Tähän yleissuunnitelmaan sisältyvät kaikki kaupungin tarjoamat koirapalvelut. Uusien koirapalveluiden sijoittamisessa otetaan huomioon kaupunkirakenteen laajentuminen ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen sekä ympäristönsuojelliset näkökohdat.

Kennelliiton tietojen mukaan koirien määrä Suomessa kasvaa tällä hetkellä voimakkaasti. Arvion mukaan joka viidennessä asutokunnassa on nykyään koira. Tampereella tämä tarkoittaa noin 22 600 koiraa (tieto vuodelta 2011), ja määrä on edelleen kasvussa. Lisäksi tiivistyvän kaupunkirakenteen seurauksena koirat ja muut ulkoilijat kohtaavat yhä useammin toisensa, joten myös koirapalveluiden tarve kasvaa. Koirapuistot ja muut koirapalvelut ovat tärkeitä sekä koiran että omistajan sosiaaliselle ja fyysiselle hyvinvoinnille.

Koirapalveluiden yleissuunnitelma on raporttimuotoinen. Raportti sisältää kartoituksen koirapalveluiden nykytilanteesta, palveluiden kehittämisperiaatteet ja -toimenpiteet sekä näiden alustavan aikataulun. Sekä nykytilanne että kehittämistoimenpiteet esitetään myös karttamuotoisena.

Suunnitelmassa esitetään neljäntoista uuden koirapuiston perustamista, nykyisten koirapuistojen kunnostamista tarpeenmukaisessa järjestyksessä sekä mm. koulutuskentiksi soveltuvien paikkojen lisäämistä.

Koirapalveluiden yleissuunnitelman tilaajana on Tampereen kaupunkiympäristön kehittäminen, jossa projektista on vastannut rakennuttajahortonomi Teemu Kylmäkoski. Suunnitelma on laadittu konsulttityönä yhteistyössä Tampereen Infran suunnittelupalvelujen kanssa. Työtä on ohjannut vanhempi erikoissuunnittelija Pirkko Huttunen, ja asiantuntijana on toiminut rakennuttajahortonomi Petri Kujala.

Konsulttina toimi WSP Finland Oy, jossa työryhmään kuuluivat suunnitteluhortonomi Paula Hurme ja maisema-arkkitehti Arto Kaituri (projektipäällikkö). Raportin taiton laati graafinen suunnittelija Jenni Hyttinen.

2 KOIRAPALVELUIDEN YLEISSUUNNITELMA

2.1 Työprosessi

Koirapalveluiden yleissuunnitelma sisältää ehdotukset uusista, perustettavista koirapuistoista, nykyisten koirapuistojen kunnostustarpeiden määrittelyn sekä muut uudet koirapalvelut. Koirapalveluita ovat koirapuistojen lisäksi esimerkiksi koirien koulutuskentät, uimapaikat sekä koirahiihtovuorot.

Yleissuunnitelman laatiminen aloitettiin maaliskuussa 2011. Tätä ennen oli Tampereella koottu selvitysaineisto nykyisistä koirapuistoista ja laadittu alustavaa sisältöä suunnitelmalle. Kaikki koirapuistot inventoitiin vuosina 2007 ja 2008. Kesällä 2008 koirapuistoihin tehtiin pieniä parannuksia inventointien pohjalta. Keväällä 2011 tehtiin koirapuistoissa maastokierros, jonka tarkoituksena oli saada yleiskuva tämän hetkisestä tilanteesta. Suunnitelman taustaksi on selvitetty koirapalveluiden tilannetta muissa suurimmissa kaupungeissa sekä koottu koirapuistoja ja koirapalveluita koskevaa tutkimusaineistoa.

Tampereen uusia koirapuistoja ja muita uusia koirapalveluita koskevat alustavat luonnokset valmisteltiin yhteistyössä kaupunkiympäristön kehittämisen viheralueista vastaavien tilaajien ja Tampereen Infran suunnittelupalveluiden viheralueiden aluesuunnittelijoiden kesken. Ehdotettujen uusien koirapuistojen sijainnit tarkistettiin maastossa. Alustavia luonnoksia kommentoivat kaupunkiympäristön kehittämisen asemakaavoituksen aluearkkitehdit sekä kiinteistötoimen, liikuntapalveluiden ja ympäristönsuojelun asiantuntijat.

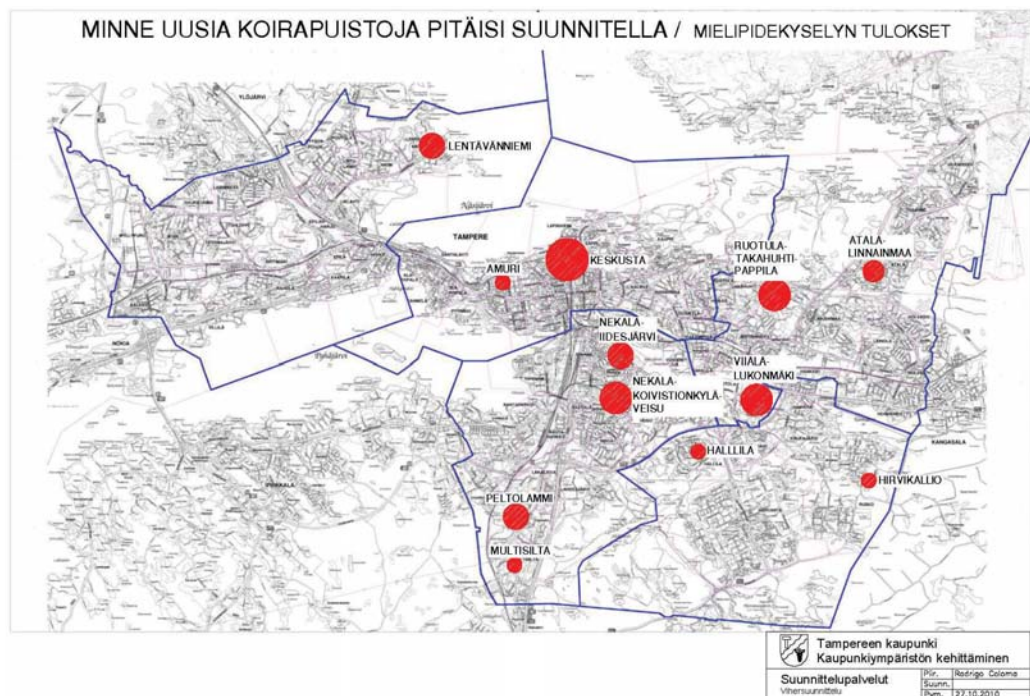
2.2 Osallistaminen ja tiedottaminen

Kaupunkilaisia on osallistettu koirapalveluiden suunnitteluun mm. Valma-valmistelufoorumin avulla syksyllä 2010. Valma on Tampereen kaupungin verkkopalvelu, jonka kautta kaupungin asukkaat voivat esittää mielipiteensä kaupungin käsittelyssä olevista asioista. Vastauksia ja toiveita uusien koirapuistojen sijoituspaikoista tuli Valman kautta 36 kpl. Vuonna 2007 tehtiin satunnaisia haastatteluja koirapuistojen käyttäjille koskien koirapuistojen laatutasoa ja toimivuutta.

Toukokuussa 2011 kaupunkiympäristön kehittäminen -yksikkö järjesti keskustelu- ja tiedotustilaisuuden Pohjois-Hämeen Kennelpiirin ja sen jäsenyhdistysten edustajille. Tilaisuudessa esiteltiin koirapalveluiden yleissuunnitelman sisältö sekä ehdotettavat uudet koirapuistot. Esiin tulleet mielipiteet kirjattiin ylös, ja aikaa palautteen antamiseen oli vielä tilaisuuden jälkeenkin. Jälkikäteen palautteita ei tosin tullut yhtään kappaletta.

Tosi siisti Tampere -hanke järjesti 7.4.2011 Vanhalla Kirjastotalolla Koirankakkafoorumin. Foorumin ideana oli koota yhteen tamperelaisia koiraharrastajia keskustelemaan kaupungin siisteydestä liittyen koirien jätöksiin. Tilaisuuden tarkoituksena oli perustaa Tampereelle koirankakkaongelmaan liittyvä keskustelufoorumi, jonka avulla haastetaan koiran omistajat huolehtimaan koiriensa jätöksistä. Foorumin seurauksena kennelliiton edustaja otettiin mukaan Siisteyskampanjan neuvottelukuntaan.

Koirapalveluiden yleissuunnitelman luonnos oli nähtävillä 17.10. – 14.11.2011 Tampereen kaupungin internetsivuilla, kirjastoissa ja palvelupisteissä. Nähtävillä olon aikana suunnitelmasta sai antaa palautetta. Luonnoksesta saatiin kaikkiaan 34 palautetta. Näistä neljä oli kaupungin hallintokunnilta pyydettyjä lausuntoja ja kannanottoja. Asukaspalautteita saatiin yhteensä 30 kpl. Näistä 18 kpl vastaanotettiin internetin e-lomakkeella ja yksi sähköpostitse. Palvelupisteen ja kirjastojen kautta saatiin 11 palautelomaketta. Lopullinen suunnitelma hyväksyttiin yhdyshallintokunnassa keuhvällä 2012.

Valma-kyselyn perusteella koirapuistoja toivottiin eniten kuvassa osoitetuille alueille. Mitä suurempi ympyrä, sitä enemmän kyseiselle alueelle toivottiin koirapuistoja.

3 KOIRAPALVELUIDEN LÄHTÖKOHDAT

3.1 Koirien määrä

Kennelliiton arvion mukaan Suomessa joka viidennessä asutokunnassa on koira. Tampereella tilastoitiin vuonna 2011 olevan 113 050 asutokuntaa, joten Kennelliiton laskutavan mukaan kaupungissa on vähintään 22 600 koira. Monessa asutokunnassa koiria on useampi kuin yksi. Asutokunnaksi lasketaan samassa osoitteessa vakituisesti asuvat. Koirien määrä myös kasvaa jatkuvasti, joten koirista on tulossa yhä kiinteämpi osa yhteiskuntaamme. Kennelliiton tilastojen mukaan koirien rekisteröintimäärät ovat viimeisen 30 vuoden aikana kasvaneet nopeammin kuin Suomen asukasluku.

Suuret koiramäärät tiheästi rakennetuilla alueilla aiheuttavat työtä puhtaanapidolle. Koirat onkin hyvä ottaa huomioon jo katutilojen ja viheralueiden suunnitteluvaiheessa. Myös koiranomistajat voivat edesauttaa koirien sulautumista yhteiskuntaan noudattamalla hyviä tapoja ja koiria koskevia lakeja, sekä ottamalla huomioon muut ihmiset koiran kanssa liikkueissa.

Koirapalvelut tulee järjestää siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa muulle ympäristölle. Samalla niistä tulee olla mahdollisimman paljon iloa ja hyötyä koirille ja koiranomistajille. On erittäin tärkeää, että koiran omistajilla ja kunnan päättäjillä on samansuuntaiset käsitykset palvelujen kehittämisestä. Koiraharrastusta on tuotava esille positiivisena asiana, ja siten vähennettävä koiranomistajien ja muiden kuntalaisten välistä vastakkainasettelua. (Ilén 2009.)

Vuonna 2012 Tampereella oli koirarekisterissä 4243 koira, ja koiraverosta kertyi yhteensä noin 138 000 euroa. Suhteutettuna Kennelliiton arvioon koirien määrästä maksetaan Tampereella koiraveroa vain noin joka viidennessä koirasta. Koiraverosta päättää kaupunginvaltuusto, suunnitteilla ei ole luopua sen perimisestä. Koska koirapalveluja tarjotaan kaikille koiranomistajille tasapuolisesti, on oikeudenmukaisuuden vuoksi tavoitteena, että kaikki koiraverovelvolliset maksavat koiraveroa. Koiraveron merkitystä palveluiden rahoittamisessa ei kuitenkaan ilmeisesti tiedosteta, koska koiran ilmoittaminen koirarekisteriin laiminlyödään.

Vuonna 2010 koiraveroa maksettiin Tampereella vain noin joka viidennessä koirasta.

3.2 Koirien käyttäytymistarpeet

Koiralla, kuten muillakin eläimillä, on tarve toteuttaa lajilleen tyypillisiä käyttäytymismalleja. Oikeus tähän on kirjattu eläinsuojelulakiin (3 §). Koirien liikunnantarve vaihtelee suuresti koiran iän, koon ja rodun mukaan. Jokainen koira tarvitsee liikuntaa päivittäin. Liikunta on välttämätöntä koiran lihaskunnan sekä tuki- ja liikuntaelimistön kunnossa pitämiseksi. Koiran ulkoiluttaminen kytkettynä ei riitä, vaan koiran on päästävä juoksemaan vapaasti, mielellään vaihtelevassa maastossa. Liian vähäinen liikunta saattaa aiheuttaa koiralle turhautumista, joka voi tulla esiin erilaisina käyttäytymishäiriöinä ja heikentää koiran psyykkistä hyvinvointia.

Koirapuistot tarjoavat koirille mahdollisuuden päästä liikkumaan vapaina, ja ne mahdollistavat koirien keskinäisen sosiaalisen kanssakäymisen ja leikin. Koirapuistojen avulla voidaan siis parantaa sekä koirien psyykkistä että fyysistä hyvinvointia. Koirapuistoissa myös koirien omistajat pääsevät tutustumaan samanhenkisiin ihmisiin ja vertailemaan kokemuksia ja näkemyksiä koiriin liittyvistä asioista.

Useimmat koirat nauttivat toistensa seurasta, mikäli ne on totutettu lajitovereihinsa jo pienestä pitäen. Pentujen sosiaalisen kehittymisen kannalta on tärkeää, että ne tutustuvat ja leikkivät kaiken ikäisten ja kokoisten koirien kanssa. Tutkimusten mukaan pennut olisi hyvä totuttaa sosiaalisiin kontakteihin 12 viikon ikäisestä alkaen, ja viimeistään ennen puolen vuoden ikää. Mikäli koiraa ei pennusta asti totuteta muihin koiriin, siitä voi tulla vieraita koiria kohtaan epäluuloinen ja aggressiivinen. Myös laumadynamiikan omaksumisen kannalta koirapuistoissa käyminen on pennuille hyväksi. Vieraiden koirien lisäksi pentujen totuttaminen kaupunkiympäristöön ja vieraisiin ihmisiin tukee niiden sosiaalista kehitystä. Mitä paremmin koira on totunut vaihteleviin tilanteisiin, sitä paremmin se sopeutuu myös vilkkaaseen kaupunkiympäristöön.

kuva: Tampereen Vetokoiraseura ry

Pentuja on hyvä totuttaa sosiaalisiin kontakteihin 12 viikon ikäisestä alkaen.

Vaikka suurin osa koiristamme viettääkin nykyisin elämänsä kotikoirana, on niillä yhä perimässään työ- tai metsästyskoiran vaistot, ja ne tarvitsevat sopivia aktiviteetteja säilyttääkseen mielenterveytensä. Mitä enemmän koira aktivoituu, sitä tasapainoisempi ja tottelevaisempi se yleensä on. Hyvin koulutettu koira on muun ympäristön etu. Koiranomistajien pyrkimyksiä koiriensa kouluttamiseen tulee siksi myös kaupungin taholta tukea. (Ilén 2009)

3.3 Koiran merkitys ihmiselle

Koira patistaa omistajansa liikkumaan. Yleensä liikunta koiran kanssa on hyvin säännöllistä, mikä ylläpitää hyvää peruskuntoa. Aktiivisesti koiran kanssa harrastavat liikkuvat vielä muitakin koiranomistajia enemmän. Koiranomistajat tulee kunnallisia palveluita järjestettäessä rinnastaa muihin liikuntaa harrastaviin ihmisryhmiin. (Ilén 2009.)

Koira hoitaa myös omistajansa mielenterveyttä. Jo koiran läsnäolon ja sen silittämisen on todettu vähentävän stressiä. Koira tarjoaa omistajalleen kumppanuutta ja vähentää yksinäisyyden tunnetta. Koiran avulla on helpompi solmia uusia sosiaalisia kontakteja. Tutkitusti koiran kanssa liikkuva ihminen on muiden näkökulmasta helpommin lähestyttävissä kuin ilman koiraan liikkuva. Koiranhoidon vaatima säännöllisyys voi estää syrjäytymisvaarassa olevia henkilöitä syrjäytymästä kokonaan, ja esimerkiksi monelle vanhukselle koira on tärkeä seuralainen.

Koiranomistajat tulee kunnallisia palveluita järjestettäessä rinnastaa muihin liikuntaa harrastaviin ihmisryhmiin.

kuva: Tampereen Vetokoiraseura ry

3.4 Koiraharrastukset Tampereella

Erilaiset yhdistykset tarjoavat Tampereella monipuoliset mahdollisuudet koirien kanssa harrastamiseen. Tavallisimpia harrastuksia lienevät tottelevaisuuskoulutus eli TOKO, taito- ja ketteryyskokeet eli agility sekä näyttelyt.

Kaupungin kiinteistötoimi laatii koirayhdistysten kanssa sopimuksia harrastusalueista ja –kentistä. Myös liikuntapalvelut myöntää lupia joidenkin kenttien käyttämiseen koiraharrastuksissa. Järjestötoiminnasta löytyy tietoa sekä Suomen Kennelliiton että Pohjois-Hämeen Kennelpiirin internetsivuilta.

Ainakin seuraavia lajeja voi harrastaa koiran kanssa Tampereella:

- Agility (useita yhdistyksiä, mm. TamSK ja Takut)
- Tottelevaisuuskoulutus TOKO (useita yhdistyksiä)
- Vesipelastus VEPE (Tampereen palveluskoiraharrastajat ry)
- Pelastuskoiratoiminta ja rauniokoirat
(Pirkanmaan pelastuskoirat ry)
- Metsästys (useita seuroja, esim. Lielahden Riistamiehet ry)
- Jälki (useita yhdistyksiä, esim.
Pirkanmaan noutajakoirayhdistys ry)
- Flyball (kurseja, esim. TamSK)
- Koiratanssi (kurseja, esim. TamSK)
- Koirahiihto (Peltolammi, kaupungin liikuntapalveluiden
ylläpitämä latu)
- Näyttelyt (useita yhdistyksiä)
- Ratajuoksu (Kauppi, Pirkanmaan Vinttikoirakerho ry:n
ylläpitämä rata)
- Maastajuoksu (Pirkanmaan Vinttikoirakerho ry)
- Veto (Tampereen palveluskoiraharrastajat ry)

kuvat: Tampereen Vetokoiraseura ry

Tottelevaisuuskoulutus eli TOKO ja agility ovat suosittuja koiraharrastuksia.

3.5 Koirapalvelut muissa kaupungeissa

	Asukas- luku (2011)	Asunto- kunnat (2011)	Koiraverot (2011)	Koirien määrä* (lasken- nallinen)	Koira- puistojen määrä (2011)	Koiria per puisto	Koirapuistojen koko (2011)	Koulutus- alueita (2011)	Uima- paikkoja (2011)	Muita koirapal- veluita (2011)
HELSINKI	590 072	296 013	50 €	59 600	88	678	3000-5000 m ² (tavoite)		4	koirametsä
ESPOO	248 902	103 789	ei ole	21 000	19	1105	1000-5400 m ²	on	on	
TAMPERE	213 383	113 050	34 €	22 600	12	1883	1175-4480 m ²	on	on	mm. hiihtovuoroja, koirapolku
VANTAA	200 945	87 467	ei ole	17 800	23	774	ei tietoa	on	ei	
TURKU	177 477	93 802	ei ole	19 000	13	1461	730-2300m ²		on	
OULU	142 007	65 169	ei ole	13 200	12	1100	3000-5000m ²	on	ei	koiralatu
JYVÄSKYLÄ	131 149	44 501	ei ole	9 000	2	4500	4000-6000m ²	on	on	koirapolku ja hiihtovuoroja
LAHTI	101 757	51 393	ei ole	10 400	5	2080	3000m ² (keskimäärin)		5	koirapolku ja ulkoilutusalueita

* Koirien määrä on arvioitu asutuskuntien määrän perusteella.

Kennelliiton arvion mukaan joka viidennessä asutokunnassa on yksi tai useampi koira

Edellisellä sivulla olevassa taulukossa on esitetty koirapalveluiden määriä Suomen suurimmissa kaupungeissa. Koirien määrät ovat suuntaa-antavia arvioita asutuskuntien määrän perusteella. Koirapuistojen tiheydessä Tampere sijoittuu tällä hetkellä kuudenneksi. Kun Helsingissä koiria yhtä koirapuistoa kohti on noin 680 kpl, on vastaava luku Tampereella noin 1883. Koiraveroa kannetaan suurimmista kaupungeista vain Helsingissä ja Tampereella.

Tampereella on 12 koirapuistoa, joista kaksi on jaettu isojen ja pienten koirien puoliin. Muita koirapalveluita ovat koirien uimapaikka, koirahiihtovuorot sekä pieneläinten hautausmaa. Koirapuistojen koko vaihtelee 1175 m² ja 4478 m² välillä.

Helsingissä on 88 koirapuistoa, joista 24 on jaettu isojen ja pienten koirien puoliin. Pienen koiran kriteereinä ovat enintään 15 kg paino ja 40 cm säkäkorkeus. Osa puistoista on hyvin pieniä, mutta jatkossa puistojen tavoitekoko on 3000–5000 m². Muita koirapalveluita ovat koirametsä Sipoossa sekä 4 koirien uimapaikkaa. Erityiskohteena Helsingissä on Rajasaari, jossa lähes koko saari rantoineen toimii koirapuistona. Aitojen korkeus Helsingin koirapuistoissa on 1,2–1,5 metriä. Kennelliiton suosituskorkeus on vähintään 1,25 metriä.

Turun 13 koirapuistosta jaettuja on 5 kpl. Keskikoko on alle 1500 m², mikä on melko pieni. 2000-luvulla rakennetuista koirapuistoista on tehty suurempia, ja tilan salliessa kaksiosaisia. Turussa erikoisuutena ovat koiranjätöksille tarkoitettut kompostorit, joita on koirapuistoissa ja ulkoilureittien varrella.

Oulussa 12 koirapuistosta jaettuja on 4 kpl. Tavoitteena on 21 koirapuistoa vuoteen 2017 mennessä. Puistojen tavoitekokona on 3000–5000 m², ja aitojen korkeus 1,8–2,2 m. Aitojen korkeudessa on huomioitu lumimäärä. Oulussa on laadittu koirapalveluiden kehittämissuunnitelma vuonna 2009. Lisäksi on laadittu koirasopas oululaisille koiranomistajille. Oppaasta löytyvät mm. koirapuistojen sijaintitiedot.

Jyväskylässä koirapuistoja on tällä hetkellä kaksi, joista molemmat ovat jaettuja. Tavoitteena on yhteensä 3–4 koirapuistoa vuoteen 2017 mennessä. Myös Jyväskylässä on laadittu koiranomistajille opaslehtinen, josta otetaan uusia painoksia tietojen päivittyessä.

Lahdessa koirapuistoja on 7, joista jaettuja 4. Tavoitteena on saada oma koirapuisto jokaiseen suurempaan kaupunginosaan, mikä tarkoittaisi 10–15 koirapuistoa. Lisäksi kaupunki on osoittanut 23 ulkoiluttamisaluetta, joilla koira tulee kuitenkin pitää kytkettynä, joten käytännössä näiden merkitys on melko vähäinen. Lahden kaupunki ja Salpausselän kennelpiiri tekevät yhteistyötä koirapuistojen hoidossa. Työnjako on kirjattu sopimukseen, joka tarkastetaan vuosittain. Kennelpiiri jakaa eri koirapuistojen hoitovastuun edelleen jäsenyhdistyksilleen vuotuisten hakemusten perusteella. Työstä ei makseta palkkiota, mutta kennelpiiri saa kaupungilta toiminta-avustusta, jota se jakaa edelleen puistoja hoitaville yhdistyksille.

Kaikkien vertailtujen kaupunkien internetsivuilla on tiedot koirapuistoista ja niiden sijainneista. Kaikilla kaupungeilla on olemassa myös käyttäytymissäännöt tai -ohjeet koirapuistojen käyttäjille.

3.6 Koiran pitoa koskevat lait

Tärkeimmät koiran ulkoiluttamista ja kiinnipitoa ohjaavat säädökset löytyvät järjestyslaista ja metsästyslaista. Eläinsuojelulaissa määrätään omistajia ottamaan huomioon koiran lajinomaiset fysiologiset ja käyttäytymistarpeet. Terveysuojelulaista löytyy viranomaisten toimintaa ohjaavia määräyksiä, joilla on merkitystä myös tavalliselle koiranomistajalle. Jätelain roskaamiskielto koskee myös koirien ulosteita. Rikoslaista löytyvät seuraamukset vartioimattoman koiran aiheuttamista vahingoista.

Järjestyslaki

Suomen nykyinen järjestyslaki tuli voimaan 27.6.2003. Lailla edistetään yleistä järjestystä ja turvallisuutta yleisillä paikoilla, ja se koskee kaikkia yleisesti käytettäviä alueita riippumatta siitä, kuka alueet omistaa. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi tiet, kadut ja jalkakäytävät, torit, puistot, uimarannat ja urheilukentät, hautausmaat sekä yleisön käytettävissä olevat vesialueet. Järjestyslaki korvasi aikaisemmat kuntakohtaiset järjestyssäännöt. (Ilén 2009.)

Koirakuria käsitellään järjestyslain pykälässä 14, jossa määrätään koirat pidettäväksi taajamassa aina kytkettynä. Poikkeuksena ovat suljetut pihat, koirien harjoituspaikat sekä erityisesti koirille osoitetut, aidatut jaloittelualueet, kuten koirapuistot. Näissä paikoissa koiraa saa pitää irti, mutta sen tulee aina olla omistajansa tai haltijansa valvonnassa. Koiran omistajan tai haltijan on pidettävä huolta siitä, ettei koira pääse kytkemättömänä kuntopolulle tai muulle sen kaltaiselle juoksuradalle. Koiraa ei saa viedä lainkaan yleiselle uimarannalle, lasten leikki-paikalle, eikä torille toriaikana. Koiraa ei myöskään saa viedä yleiseen käyttöön kunnostetulle ladulle tai urheilukentälle, jollei se ole erikseen sallittua. Järjestyslain mukaan käveleminen tai juokseminen koiran kanssa yleisellä kuntoradalla on luvallista, mutta jos radalle kunnostetaan talveksi latu, on koiran vieminen sinne kielletty.

Määräykset eivät koske liikuntavammaisen avustajakoira, näkövammaisen opaskoira tai kuulovammaisen kuulokoira. Myös virantoimituksessa käytettävä valtion omistama koira, vartiointitehtävässä oleva vartijan koira ja palvelutehtävässä oleva koulutettu pelastuskoira voivat olla irti tehtävää suorittaessaan.

Lain mukaan omistajan tai haltijan on pidettävä huoli siitä, että koiran ulostetta ei jää ympäristöön hoidetulla alueella taajamassa. Hoidetulla alueella tarkoitetaan esimerkiksi alueita, jossa on leikattuja nurmikoita, istutuksia tai päällystettyjä teitä.

Järjestyslaki sallii koiran ulkoiluttamisen kytkettynä hautausmaalla. Monet pitävät sitä kuitenkin hyvän tavan vastaisena ja vainajien omaisten tunteita loukkaavana. Kirkkohallitus pyysi alkuvuonna 2009 sisäasiainministeriötä selvittämään, voidaanko hautausmaat rinnastaa koirien ulkoilutuksen suhteen uimarantoihin ja urheilukenttiin. Ministeriö kieltäytyi kuitenkin lisäämästä hautausmaita koirilta kiellettyjen alueiden luetteloon. Seurakunnat ovat pyrkineet rajoittamaan koirien ulkoiluttamista hautausmailla opastein ja kieltotauluin. Niillä ei kuitenkaan ole lainvoimaa, ja noudattaminen jää koiranomistajan vastuulle.

Metsästyslaki

Metsästyslain 51 § määrittää koiran kiinnipitovelvollisuudesta taajaman ulkopuolisilla alueilla. Sen mukaan koira on pidettävä ulkona kytkettynä tai siten, että se on välittömästi kytkettävissä maaliskuun 1. päivästä elokuun 19. päivään. Määräys ei koske alueen omistajan tai haltijan luvalla pihamaalla tai puutarhassa taikka koiran pitämiseen varatulla aidatulla alueella olevaa koiraa, eikä viittä kuukautta nuorempaa koiraa. Määräys ei myöskään koske paimentamis-, opas- tai vartiointitehtävässä olevaa koiraa, eikä poliisin, tullilaitoksen, puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen tehtävässä olevaa koiraa tai koiraa, jota koulutetaan näihin tehtäviin.

Kiinnipitovelvollisuudesta saadaan poiketa silloin, kun muuta kuin ajavaa koiraa käytetään metsästyksessä tai kun kanakoira tai muuta lintukoira koulutetaan häiritsemättä rauhoitettuja riistaeläimiä niiden lisääntymisaikana. Koirakokeiden ja koiran kouluttamisen takia voidaan anoa riistanhoitopiiriltä lupa poiketa kiinnipitovelvollisuudesta. Kokeen tai kouluttamisen tulee aina tapahtua siten, että rauhoitettuja riistaeläimiä ei niiden lisääntymisaikana häiritä. (Metsästyslaki 52 §.)

Jätelaki

Jätelain 19 § kieltää jättämästä ympäristöön roskaa tai likaa, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle, epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä tai niihin rinnastettavaa muuta vaaraa tai haittaa. Tämä koskee myös koirien ulosteita.

Rikoslaki

Koiran omistajalla on rikosoikeudellinen vastuu, jos koira aiheuttaa vahinkoa ympäristölleen. Rikoslain 44 luvun 15 § mukaan koiranomistaja voidaan tuomita ympäristölleen vahinkoa aiheuttaneen eläimen vartioimatta jättämisestä sakkoon. Tuomioistuimien voi määrätä koiran lopetettavaksi, jos se on eläimen vaarallisuuden vuoksi perusteltua.

Eläinsuojelulaki

Eläinsuojelulain lähtökohtana on, että eläimiä on kaikissa olosuhteissa kohdeltava hyvin, eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon niiden fysiologiset ja käyttäytymistarpeet. Eläimen on saatava liikkua riittävästi. (Eläinsuojelulaki 3 §.)

Terveydensuojelulaki

Kuolleita lemmikkieläimiä käsitellään terveydensuojelulain 24 §:ssä. Sen mukaan kunnan on osoitettava kuolleiden lemmikkieläinten hautaamiseen ja hävittämiseen sellainen paikka tai tapa, ettei siitä aiheudu terveyshaittaa.

Luonnonsuojelualueet

Tampereella on 42 luonnonsuojelualailla rauhoitettua aluetta, joiden pinta-ala vaihtelee 61 hehtaarista 0,4 hehtaariin. Yhteispinta-ala on 407 ha. Keskustan läheisyydessä sijaitsee kuusi aluetta. Tunnetuimpia lienevät Pyynikki ja Viikinsaari. Luonnonsuojelualuetta perustettaessa sille määritellään rauhoitusmääräykset, jotka määrittävät, mikä on sallittua ja mikä kiellettyä. Yleensä näissä määräyksissä ei koirien ulkoiluttamista ole suoraan kielletty. Kuitenkin luonnonvaraisten eläinten hätyyttäminen ja muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen eliölajien säilymiseen, ovat pääsääntöisesti aina kiellettyjä. Siksi koiran läsnäolo luonnonsuojelualueella voi olla haitallista. (Ilén 2009.) Kaikilla luonnonsuojelualueilla koirien tulee olla kytkettyinä.

3.7 Koirapalveluiden sijoittuminen kaupunkirakenteessa

Maankäytön suunnittelulla voidaan taata koirille ja koiranomistajille riittävät ulkoilumahdollisuudet, tai toisaalta mahdollisuuksia voidaan merkittävästi rajoittaa. Koiranomistajan kannalta olennaista on, että kaavoituksella turvataan sujuvat kevyen liikenteen yhteydet, riittävän laajat puistot ja muut viheralueet sekä varataan tilaa koirille tarkoitetuille alueille, kuten koirapuistoille ja koirien koulutuspaikoille.

Koirapalveluita voidaan sijoittaa puistoihin (asemakaavamerkintä VP), lähivirkistysalueille (VL) ja poikkeustapauksissa myös urheilu- ja virkistyspalvelujen alueille (VU). Uudet koirapuistot ja muut koirapalvelut sijoitetaan vakiintuneeseen kaupunkirakenteeseen yhteistyössä asianosaisten viranomaisten kanssa. Uusissa kaavoissa ja kaavamuutoksissa koirapalveluiden sijoittumista ohjataan myös kaavan liitteeksi laadittavassa viheryleissuunnitelmassa. Palvelujen sijoittamisessa kuullaan aina myös asukkaita.

3.8 Koiriin ja koirapuistoihin liittyviä tutkimuksia

Koira kuntalaisena -projekti

Suomen kennelliitto käynnisti vuonna 2000 Koira kuntalaisena -projektin. Projektin tavoitteena oli edistää koiranomistajien ja koirattomien rinnakkaiseloja yhteiskunnassa sekä lisätä suvaitsevuutta koiraharrastusta ja koiria kohtaan.

Koira kuntalaisena -projekti toteutettiin kehittämällä toimintamalleja pilottikunnissa ja tekemällä niistä toimivia käytäntöjä myös muiden kuntien käyttöön. Pilottikunnissa toteutettiin uraa uurtavia toimenpiteitä, jotka liittyivät muun muassa asennekasvatukseen, koirien huomiointiin osana asuinalueiden suunnittelua, koira-aitauksien rakentamiseen ja koirayhdistysten toimintaan.

Koira kuntalaisena -projektin tuloksena syntyneet mallit ja ohjeet koottiin vuonna 2001 "Koiranomistajan oppaaseen". Opas uudistettiin vuonna 2007 ja se sai nimekseen "Koira kuntalaisena – Opas kunnille ja koiranomistajille". Oppaan yhtenä tarkoituksena on tarjota ideoita ja apua kuntien koira-asioiden hoitoon. Opas tarjoaa kunnille mm. koirapuiston perustamisohjeet mallipiirustuksineen ja kustannuslaskelmineen sekä vinkkejä koira-asioiden kohentamiseksi ilman suuria kustannuksia. Kuntia kannustetaan myös koiraoppaiden tekemiseen. Oppaassa kerrotaan myös koiranomistajien vaikuttamiskanavista kunnissa, ja ohjeistetaan mm. hyvän aloitteen laatiminen.

Helsingin kaupungin tutkimus koirapuistoista

Helsingissä tutkittiin vuonna 2000 koirapuistojen käyttöä, käyttäjien tarpeita sekä koirapuistojen keskeisiä laatutekijöitä (Pia Bäcklund, Koiria ja koiraihmiä). Tutkimusmetodina oli postikysely, joka lähetettiin koiraverorekisteristä satunnaisesti poimitulle 1300 helsinkiläiselle koiranomistajalle. Näistä 47 % vastasi kyselyyn. Vastausten perusteella suurin tarve koirapuistoille on tiiviisti rakennetuilla alueilla. Selvästi esiin nousi myös se, että vastatakseen tarkoitustaan koirapuistojen on oltava viihtyisiä myös ihmisille, ei pelkästään koirille.

Suurimmat syyt koirapuistojen käyttämättömyyteen ovat selvityksen mukaan ”koirasosiaalisia”. Omaa koiraa pidetään liian arkana tai liian aggressiivisena muiden koirien joukkoon. Ongelmaa voidaan lievittää rakentamalla koirapuistoon erilliset aitaukset isoille ja pienille koirille. Neljäsosa käyttäjistä ilmoitti syyksi epäviihtyisyyden. Vastaajien mukaan viihtyisyyttä lisäisi puistojen rakentaminen mahdollisimman mielenkiintoisiksi ja vaihteleviksi, monipuolinen kasvillisuus ja sopivat kalusteet.

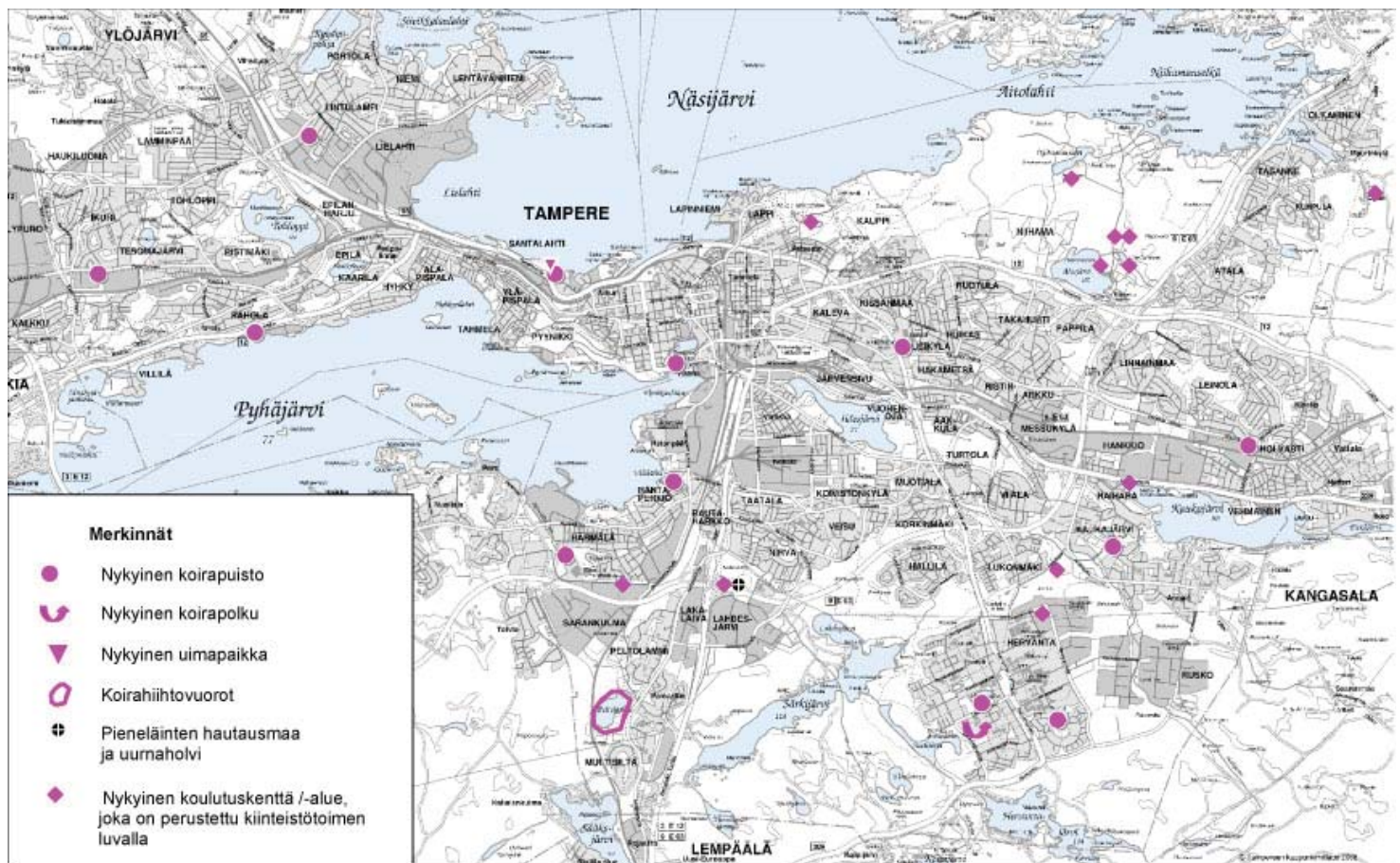
kuva: Tampereen Vetokoiraseura ry.

4

TAMPEREEN KOIRAPALVELUT

4.1 Koirapalveluiden kokonaistarjonta

Koirapalveluita ovat koirapuistojen lisäksi mm. koirien koulutuskentät, uimapaikat, koirapolut ja koirahiihtovuorot. Tampereella tällä hetkellä tarjottavia koirapalveluita ovat kaupunkiympäristön kehittämisen ylläpitämät koirapuistot, koirapolku ja uimapaikka sekä liikuntapalveluiden koirahiihtovuoro. Kiinteistötoimi laatii sopimuksia ja myöntää lupia koiraharrastusyhdistyksille harjoituskenttien tai muiden koiraharrastusalueiden perustamista varten. Nirvan kaupunginosassa Sulkavuoren eteläpuolella sijaitsee pieneläinten hautausmaa. Hautauksen hoitaa Vilmek Ky. Sulkavuorella sijaitsee myös yksityinen pieneläinten uurnaholvi, jonka toiminnasta vastaa Verna Oy.

Koirapalvelut Tampereella vuonna 2011

4.2 Koirapuistot ja koirapolku

4.2.1 Nykytilanne ja tehdyt korjaukset

Vuonna 2011 Tampereen kaupungilla on 12 koirapuistoa. Ensimmäinen koirapuisto rakennettiin vuonna 1995. Koirapuistojen kokonaispinta-ala on tällä hetkellä noin 35 000 m² ja keskikoko noin 2 700 m². Koirapuistot on inventoitu kaupungin toimesta vuosina 2007 ja 2008, ja inventointien perusteella puistoja on kunnostettu kesällä 2008. Inventoinneista on vuonna 2010 laadittu väliraportti, johon on koottu jokaisen kohteen inventointitiedot sekä inventoinnin jälkeen tehdyt kunnostukset. Nykyiset koirapuistot on tarkemmin esitelty raportin liitteenä 2 olevissa kohdekorteissa.

Vuosina 1995–2011 on koirapuistojen rakentamiseen ja perusparannukseen käytetty yhteensä noin 435 000 euroa. Summalla on rakennettu 13 koirapuistoa ja kunnostettu perusteellisesti kolme koirapuistoa. Lisäksi useissa koirapuistossa on tehty pienempiä kunnostustöitä. Yksi puistoista, Veturipuistikon koirapuisto, poistettiin rakentamisen tieltä vuonna 2010.

Koirapuistoista kaksi on jaettu erikseen isojen ja pienten koirien puoliin. Koira kuntalaisena – oppaan mukaan jakaminen on suositeltavaa. Tampereen koirapuistoista 7 kpl täyttää oppaan kokosuosituksen 3000 m².

Vuoden 2007 inventoinneissa koirapuistojen yleisilmettä on kuvattu mm. seuraavilla sanoilla: miellyttävä (4 puistoa), ankea (2 kpl), synkähkö (2 kpl), tyydyttävä (1 kpl) ja melko viihtyisä (1 kpl). Lisäksi on todettu mm. seuraavia asioita: Rinnemaasto estää esteettömän ja vapaan juoksumahdollisuuden (Härmälän rantapuisto), melu haittaa (Villilänpuisto) sekä aidan kunto vaikuttaa epäedullisesti (Ahvenispuisto). Mäkipuiston koirapolkua kuvattiin viehättäväksi metsäpoluksi.

Hakametsän koirapuistoon tehtiin vuonna 2008 peruskorjaus, jossa mm. aidat uusittiin, puisto muutettiin kaksiosaiseksi ja portteja lisättiin. Peruskorjauksen kustannukset olivat noin 65 000 euroa. Ratinanniemen koirapuisto peruskorjattiin vuonna 2010. Puiston kalusteet ja aita uusittiin, ja aidan sijaintia muutettiin. Kunnostuksen kustannukset olivat noin 51 000 euroa. Härmälän rantapuiston koirapuiston aidat ja portti uusittiin vuonna 2011.

Muita koirapuistoja on korjattu mm. lisäämällä syväkeräyssäiliöitä, roska-astioita, infotauluja, kakkapussiautomaatteja, penkkejä ja valaistusta sekä hakeseosta puiston pintaan. Lisäksi on korjattu huoltoportteja, raivattu kasvillisuutta, oikaistu aitoja ja korjattu kosteusongelmia sekä salaojittamalla että täyttämällä.

4.2.2 Koirapuistojen yleisilme 2011

Yleisilme monissa Tampereen koirapuistoissa on edelleen hoitamaton ja kulunut. Etenkin aidat ja kalusteet antavat useissa kohteissa epäsiistin vaikutelman. Ilmoitustauluja on töhritty useissa puistoissa. Koirapuistojen kalusteet ovat hyvin sekalaisia ja kuluneita. Pussiautomaatti-, roskakori- ja penkkimalleja on useita erilaisia. Siistein yleisilme on kunnostetuissa Ratinan ja Hakametsän koirapuistoissa. Etenkin Ratinan koirapuiston uudet aidat sopivat hyvin kaupunkimaiseen ympäristöön.

Pintamateriaalit vaihtelevat. Monissa puistoissa sisääntuloalue on hiekkaista soraa, mikä on inventointien yhteydessä todettu toimivaksi materiaaliksi. Myös kuorikatetta on käytetty monissa puistoissa. Joissain puistoissa on myös runsaasti maakiviä, paikoin jopa teräväreunaisia, mikä rajoittaa vapaata juoksuutilaa. Luonnontilaista metsänpohjaa on useissa puistoissa, mutta se on paikoin hyvin kulunutta. Nurmialueita on jonkin verran.

Monet puistot ovat metsäisellä alueella, jolloin yleisilmettä hallitsevat kookkaat kuuset, männyt tai koivut. Pajukkoa ja kookasta pujokasvustoa on erityisesti Viirapuistossa, mutta myös monissa muissa puistoissa aitojen vierustat ovat heinittyneitä ja rikkakasvuston valtaamia. Vähäjärvenpuistossa on istutettuja koivuja ja pihlajia, jotka eivät kuitenkaan ole menestyneet kovin hyvin. Näyttämönpuistossa ei ole lainkaan kasvillisuutta. Aidan ulkopuolella tosin on varjostavia mäntyryhmiä.

Ratinan koirapuisto kunnostettiin vuonna 2010. Uusitut aidat sopivat hyvin ympäristöön.

Monissa nykyisissä koirapuistoissa aidat ja kalusteet ovat hyvin huonokuntoisia.

Kunnostetuissa koirapuistoissa yleisilme on siistimpi.

Pussiautomaatteja ja roskakoreja on koirapuistoissa useita eri malleja. Kuvat vuodelta 2011.

4.3 Muut nykyiset koirapalvelut

4.3.1 Koirien uimapaikka Santalahdessa

Koirien uimapaikka sijaitsee välittömästi Santalahden koirapuiston vieressä. Ranta on kivikoinen ja jyrkkä. Rantaa ei ole rajattu ja ohjeistus on puutteellinen.

Koirien uimapaikka Santalahdessa

Kuva: Markku Seppä

Koirahiihtoa voi harrastaa kolmesti viikossa Peltolammin valaistulla ladulla.

4.3.2 Koirahiihtovuorot

Koirahiihtoa varten Tampereen kaupunki tarjoaa talvisin Peltolammin valaistulla latuosuudella vuoroja kolmesti viikossa. Ladun ylläpidosta vastaa liikuntapalvelut. Koirahiihto on laji, jossa koira ikään kuin vetää hiihtäjää, joka on narulla kytketty koiran valjaisiin. Tarkoituksena kuitenkin on, että koira joutuu vetämään mahdollisimman vähän, ja hiihtäjä tekee suurimman osan työstä etenkin ylämäissä.

Useat Peltolammin koirahiihtovuorojen käyttäjistä tulevat naapurikunnista. Käyttäjien kokonaismäärä ei kuitenkaan ole kovin suuri.

4.3.3 Pieneläinten hautausmaa Sulkavuorella

Terveydensuojelulain mukaan kunnan on osoitettava paikka kuolleiden eläinten hautaamiseen. Tampereen pieneläinten hautausmaa sijaitsee Nirvan kaupunginosassa Sulkavuoren eteläpuolella. Sulkavuoren pieneläinhautausmaalle haudataan kissoja, koiria ja muita pienikokoisia lemmikkejä. Sulkavuoren suunnittelun lähtökohtana oli järjestää pieneläinten hautaus kaupungissa pitkällä tähtäimellä. Vuonna 2000 perustetulla hautausmaalla hautapaikkojen kierto toteutetaan 15 vuoden jaksoissa. Aikaisemmin käytössä ollut Holvstin Hussanpuiston pieneläinhautausmaa oli käytössä kymmenisen vuotta. Se täyttyi vuonna 1998. Lemmikkien omistajat saattavat edelleen käydä siellä hautoja hoitamassa.

4.3.4 Koulutuskentät ja muut koiraharrastusalueet

Monet koiraharrastuskerhot ja -yhdistykset ovat joko vuokranneet tai saaneet luvan käyttää kaupungin kenttiä ja tontteja toimintaansa varten. Luvan saaneilta ei pääsääntöisesti peritä käytöstä maksua, ja vuokrasopimukset tehneiltä peritään vuokraa. Sopimukset ja luvat ovat yleensä määräaikaista. Vuonna 2011 oli voimassa kymmenen kaupungin alueita koskevaa koiraharrastusyhdistysten ja koirakoulutustoimintaa harjoittavien tahojen kanssa tehtyä sopimusta. Lisäksi harrastustoimintaa on kolmella muulla alueella.

Ehtona kaupungin alueiden käyttämiseen on se, että toiminnan järjestäjät huolehtivat itse alueen puhtaanapidosta ja hoidosta. Lisäksi heidän tulee ottaa huomioon koirien kiinnipitosäännökset. Mikäli toiminnasta aiheutuu vahinkoja, ovat järjestäjät niistä korvausvelvollisia. Harrastuspaikoille on usein sovittu myös käyttöajat, joita kerhojen ja yhdistysten oletetaan noudattavan. Valitettavasti harjoitusalueiden ja -kenttien käyttövuoroissa on toisinaan ollut epäselvyyksiä koiraharrastajien ja muiden ulkoilijoiden kesken.

Lupia harjoitusalueiden perustamiseen ja muiden alueiden käyttöön kaupungin omistamilla alueilla myöntävät kiinteistötoimi ja omilla vastuualueillaan liikuntapalvelut. Yksityiseen koiran harjoittamiseen kaupungin viheralueilla ei tarvitse anoa lupaa. Sen sijaan suurempiin tapahtumiin ja koiraharrastusseuran tai koulutuspalveluja tarjoavan yrityksen järjestämälle koulutukselle on maanomistajan lupa tarpeen. Kaupungin on jatkossa tarkoitus selkeyttää koirapalveluihin käytettävien alueiden hallinnointia.

Tiedot koiraharrastusyhdistyksille osoitetuista alueista sekä uusista, yhdistysten käyttöön soveltuvista alueista ovat liitteessä 8.

5

KOIRAPUISTOJEN YLLÄPITO

5.1 Ylläpidon järjestäminen

Koirapuistojen ylläpidosta Tampereella vastaa kaupunkiympäristön kehittämisen tilaajayksikkö. Ylläpito tilataan Tampereen Infratuotannon kunnossapitopalveluilta tai yksityisiltä urakoitsijoilta. Vuoden 2011 alusta lähtien kaupungin urakka-alueista kolme on yksityisen urakoitsijan kunnossapitämiä, ja loput seitsemän aluetta ovat kaupungin oman tuotannon ylläpidossa. Nykyisistä koirapuistoista kolme sijaitsee yksityisen urakoitsijan alueella, ja yhdeksän kaupungin oman tuotannon ylläpitämällä alueella.

5.2 Hoitotyöt

Koirapuistojen hoidon laatuvaatimukset on asetettu viheralueiden hoidon työselityksessä VHT '05:ssä. Hoidon tavoitteena on ylläpitää koira-aitauksia siten, että ne ovat hygieenisinä, turvallisia sekä koirien ulkoiluttamiseen soveltuvia. Hoitotöiden laatuvaatimukset on asetettu vuosittaiselle tasolle. Siihen kuuluvat aidan, porttien ja roska-astioiden kunnosta huolehtiminen ympäri vuoden, hiekoitushiekan saatavuuden varmistaminen talviaikaan sekä aitausten varustaminen ulosteiden korjaamiseen soveltuvin välinein. Kalusteiden ja varusteiden kunto tarkistetaan aina muun hoitotyön yhteydessä. Kasvillisuutta hoidetaan niittämällä kahdesti vuodessa ja alueen yleisilme pidetään siistinä. Kemiallista rikkakasvintorjuntaa koira-aitauksissa ei saa käyttää.

Hoitotyöt suoritetaan kohdekohtaisten suunnitelmien mukaisesti. Mikäli em. suunnitelmaa ei ole olemassa, hoitotoimenpiteet ajoitetaan ja mitoitetaan käyttöasteen mukaan. Koirapuistojen varusteiden ja kalusteiden kunnostuksen tarve tarkistetaan keväällä 1.5.–15.5. välisenä aikana.

5.3 Kunnossapitotyöt

Kunnossapitoon kuuluvat puiston kalusteiden ja varusteiden kunnostus- ja korjaustyöt, mahdollisten uusien kalusteiden asentaminen sekä pintamateriaalin lisäys. Kunnossapidetyn koirapuiston kalusteet ja varusteet ovat käyttäjälle turvallisia ja miellyttäviä. Ilmenevät vakavat, turvallisuutta vaarantavat puutteet merkitään välittömästi, ja tarvittaessa käyttö estetään. Vaurioitunut kaluste tai varuste korjataan ensi tilassa. Koirapuistojen hoidon ja kunnossapidon tehtävämäärittelyt ovat raportin liitteenä 3.

5.4 Puhtaanapito ja koiranjätösongelmat

Koirapuistojen ylläpidon lisäksi koirat aiheuttavat työtä myös yleisten alueiden puhtaanapidolle. Koirien ulosteet herättävät paljon keskustelua etenkin keväisin, kun talviaikaan kertyneet jätökset paljastuvat lumen alta. Suurin ongelma ne ovat tiheästi rakennetuissa kaupunginosissa. Vaikka järjestyslaki velvoittaa koiranomistajat keräämään jätökset hoidetuilla alueilla taajamassa, eivät kaikki niin tee. Useimmiten syynä lienee asenne, mutta syynä voi olla myös liian harvassa sijaitsevat jäteastiat.

Kaikkiin Tampereen kaupungin yleisten alueiden roska-astioihin on sallittua pudottaa koirankakkapussit.

Koirankakkapussit menevät sekajätteinä kaatopaikalle. Erikseen koirankakalle tarkoitettuja roska-astioita ei enää ole. Kaupungilla on myös meneillään koirankakka-kampanja, jonka ideana on, että omakotiasuja voi liimata sekajäteastiansa kylkeen tarran, joka viestittää, että koiran ulkoiluttaja voi pudottaa astiaan koirankakkapussinsa.

Jokaisessa koirapuistossa on kakkapussiaautomaatti. Tällä tavalla kaupunki tulee vastaan koiranomistajia jätösten keräämisessä. Tärkeää on myös tavallisten roska-astioiden tiheys kaupunkialueella.

5.5 Ylläpidon kustannukset

Yhden koirapuiston ylläpitoon kuluu vuodessa keskimäärin 5 000–6 000 euroa. Tähän sisältyy pienimuotoisia korjaustoimenpiteitä mm. porttien, roska-astioiden ja aitarakenteiden osalta. Pussiautomaatit vaativat viikoittaista huoltoa ja sen kustannukset ovat arviolta 20 000 euroa vuodessa. Kokonaisuutena koirapuistojen ylläpitokustannukset ovat 60 000–70 000 euroa vuodessa. Koiraveron bruttotuotto vuonna 2011 oli noin 140 000 euroa.

Peltolammin koirahiihtovuorot eivät aiheuta Liikuntapalveluille erillisiä kustannuksia. Latujen normaalit hoitopäivät rytmitetään koirahiihtovuorojen jälkeisille päville.

6

KOIRAPALVELUIDEN KEHITTÄMINEN

6.1 Kehittämisperiaatteet

Koirapuistoihin liittyvät yleiset tavoitteet on kirjattu kaupungin viheralueohjelmaan vuosille 2005–2014. Ohjelmassa esitetään koirapuistojen määrän lisäämistä ja laadun parantamista. Laatua parannetaan lisäämällä valaistusta ja aitaamalla erilliset alueet isoja ja pieniä koiria varten. Käyttömukavuutta parannetaan mm. säännöllisellä katteiden laadun ylläpidolla.

Tässä yleissuunnitelmassa tarkennetaan koirapuistojen kehittämistavoitteita sekä esitetään muiden koirapalveluiden lisäämistä. Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tähtäävät resursseihin nähden mahdollisimman laadukkaaseen ja toimivaan koirapalveluiden kokonaisuuteen. Olennaista on, että palvelutasoa tarkastellaan koko kunnan tasolla sekä paikallisesti kunkin koirapuiston ja koirapalvelun osalta.

6.1.1 Koirapuistojen määrä ja sijainti

Koko kaupungin tasolla koirapuistojen määrään vaikuttavat:

- Koirapuistojen kattavuus
- Koirapuistojen määrä / koirien määrä
- Koirapuistojen sijoittuminen tasaisesti ympäri kaupunkia
- Asumismuodot eri alueilla (esim. kerrostalovaltaisilla, tiheään rakennetuilla alueilla tarve koirapuistoille on suurempi vaikka koiria olisikin vähemmän)
- Saavutettavuus kävellen ja autolla
- Asukkaiden toivomukset

Uusien koirapuistojen sijoittamista varten kerättiin koirapuistojen käyttäjien näkemyksiä Valma-valmistelufoorumin kautta syksyllä 2010. Valma on Tampereen kaupungin internetissä toimiva palvelu, jonka kautta kaupunkilaiset voivat esittää mielipiteensä kaupungin käsitellyssä olevista asioista. Vastauksia Valman kautta tuli 36 kpl. Ne on otettu huomioon uusien koirapuistojen mahdollisia paikkoja suunniteltaessa. Lisäksi huomioon on otettu kaupungin aiemmat koirapuistoja koskevat esitykset ja ehdotukset.

Tavoitteena uusien koirapuistojen paikkoja suunniteltaessa on ollut koirapuistopalveluiden tasainen ja tarpeen mukainen sijoittuminen kaupungin alueelle. Koirapuistoihin tulee olla hyvät kevyen liikenteen yhteydet (esim. sivuava kevyen liikenteen pääreitti) sekä helposti järjestettävissä oleva huoltoyhteys. Koirapuiston läheisyydessä pitää olla mahdollisuus paikoituksen järjestämiseen. Etäisyyden asutuksesta on oltava mielellään yli 100 metriä, tiiviimmin asutuilla alueilla yli 50 metriä. Myös liikennemelu vaikuttaa koirapuiston sijoittamiseen. Maaston tulee olla sellainen, että aidan rakentaminen puiston ympärille on helppoa. Paikan pitää olla sen verran ylävä, että kevään ja syksyn kosteista keleistä ei ole haittaa koirapuiston käyttäjille.

Tampereella koirapuistojen verkosto, sekä nykyinen että tuleva, on suhteellisen harva. Verkosto harvenee jonkin verran kaupungin laitamilla, jossa koirien ulkoiluttamiseen luonnossa on vielä hyvin tilaa. Uusien koirapuistojen sijoittamisessa on otettu huomioon vireillä olevat ja ehdotetut täydennys- ja tiivistämISRakentamisen alueet.

6.1.2 Toimiva koirapuisto

Tampereella hyvän koirapuiston konseptia on selvitetty koirapuistojen käyttäjien haastatteluilla vuonna 2007 sekä keväällä 2011 järjestetyssä tiedotus- ja keskustelutilaisuudessa Pohjois-Hämeen Kennelpiirin ja sen jäsenyhdistysten edustajille. Myös Koira kuntalaisena -opas tarjoaa hyvät perusohjeet toimivan koira-aitauksen perustamiseksi (liite 3).

Koirapuistojen käytettävyyteen vaikuttavat:

- Aitauksen sijainti ja saavutettavuus, pysäköintitilat
- Aitauksen etäisyys asutuksesta
- Aitauksen koko
- Aitauksen jako isoille ja pienille koirille
- Pintamaa
 - Märkä/kuiva
 - Kaivujäljet
- Ympäristön haitat (esim. melu, pölyisyys, isojen teiden läheisyys)
- Ympäristön tuomat edut (esim. kaunis maisema, vaihteleva maasto)
- Maastonmuodot aitauksessa
- Aita ja sen kunto
 - Aidan korkeus, portit, huoltoyhteys
- Valaistus
- Kasvillisuus
- Varusteet ja niiden toimivuus/kunto
 - Penkit
 - Roska astiat
 - Katokset
 - Infotaulu
- Välineet ja niiden toimivuus/kunto
 - lapiot/haravat siistimiseen ja jätösten keräämiseen
 - kakkapussi/automaatti
- Siisteys ja puhtaus
- H

Tiedotus- ja keskustelutilaisuudessa koiraharrastusyhdistysten edustajille käytiin keskustelua hyvän koirapuiston ominaisuuksista. Seuraavia ajatuksia tuli tilaisuudessa esiin:

- Jakoa isojen ja pienten koirien puoliin pidetään erittäin tärkeänä. Toisaalta on huomattu, että kaikki koiranomistajat eivät jakoa noudata, ja tilaisuudessa pohdittiinkin, pitäisikö asiaa ohjeistaa vielä näkyvämmiin. Muutenkin hyvien tapojen vastaisesti toimivat koiranomistajat saattavat aiheuttaa koirapuistoille huonoa mainetta, ja tilaisuudessa mietittiin, pitäisikö puiston käyttäytymissäännöt tuoda näkyvämmiin esiin.
- Koiranomistajat kokevat ristiriitaisena sen, että koiran jätökset pitää heittää muovipusseissa sekajätteeseen. Pohdittiin mahdollisuutta, että koirapuistoissa olisi jonkinlaiset kompostorit, jolloin myöskään kakkapusseja ei tarvittaisi.
- Maaston vaihtelevuutta koirapuistossa pidetään tärkeänä, esim. kivet tai puunrungot tarjoavat aktiviteetteja koirille.
- Koirapuistossa olisi hyvä olla perusvarusteet jätösten keruuseen ja siistimiseen, ainakin lapio ja harava. Esim. Hakametsän koirapuistossa olisi kaivattu haravaa, kun katekerros oli painunut siten, että aidan alle jäi rakoja. Samoin tuhkakuppeja toivottiin.
- Penkit koetaan tärkeiksi. Niitä voi käyttää myös harjaamiseen ja trimmaukseen, jolloin erilliset trimmauspöydät eivät ole välttämättömiä. Mikäli trimmauspöytiä on, ne voisivat olla matalampia, jotta koira pääsee niille itse hyppäämään. Katoksia ei koeta välttämättömiksi, eikä myöskään vesipistettä. Valaistus on koettu riittäväksi. Portin avautuminen sisäänpäin on tärkeää, ja ns. tuulikaappiportit ovat toivottavia.
- Tarkka palauteosoite ilmoitustaululla on tärkeä.

Helsingissä tehdyn selvityksen mukaan (Bäcklund 2000) koirapuistojen keskeisimmiksi laatutekijöiksi nousivat kuiva ja pölyämätön maanpinta, pintamateriaalien vaihtelu (nurmi, hiekka, metsänpohja jne.), rehevä kasvillisuus ja jäteastioiden riittävä tyhjennystiheys. Laatua heikensivät liian pitkä nurmi (punkkivaara), huonokuntoiset aidat ja portit, valaisemattomuus sekä yleisesti heikko varustelu.

Koirapalveluiden yleissuunnitelman nähtävillä olon aikana eniten kannanottoja kertyi juuri koirapuistojen jakamisesta isojen ja pienten koirien puoliin. Osa palautteen antajista kannatti jakamista, mutta yhtä suuri osa kannatti riittävän väliä yhtenäisiä koirapuistoja, joissa koirilla ja koiranomistajilla olisi seuraa toisistaan. Toivottiin, että koirapuistoja ei yhdenmukaisteta, ja että koiranomistajilla olisi valinnanvaraa minkä tyyppinen koirapuisto omalle koiralle parhaiten sopii.

Toiseksi eniten palautteissa arvosteltiin koirapuistojen pinnoitemateriaalia ja kuivatusta. Myös koirapuistojen aitoja ja porttirakenteita moitittiin. Tyytymättömiä oltiin hajoamattomien kakkapussien suosimiseen ja jätteiden käsittelyyn sekajätteenä.

6.1.3 Muut koirapalvelut

Tiedotus- ja keskustelutilaisuudessa koiraharrastajien kanssa kävi ilmi, että koiranomistajat jakaantuvat aika selkeästi aktiiviharrastajiin ja ns. kotikoirien omistajiin. Kotikoirien omistajat käyttävät ehkä enemmän perinteisiä koirapuistopalveluita, kun taas aktiiviharrastajat tarvitsevat käyttöönsä muita tiloja ja alueita. Muita koirapalveluita pyritään Tampereella kehittämään tarveperusteisesti ja harrastajien näkemyksiä kuunnellen. Muita koirapalveluita voivat olla esimerkiksi seuraavat:

Koulutuskentät ja sisätilat koiraharrastajien käyttöön

Koulutuskenttiä ja -tiloja on toivottu lisää koiraharrastajien keskuudessa. Ainakin yhden koulutuskentän tulisi olla kaikkien koiraharrastajien käytettävissä. Koulutuskentän tulee olla tasainen, pintamateriaaliltaan sopiva, hyvin valaistu sekä aidattu. Pysäköintitilaa tulee olla riittävästi.

Koirien uimapaikat

Myös uimapaikkoja on toivottu lisää. Hyvällä koiran uimapaikalla pitää olla kova pohja, eikä se saa olla mutainen. Paikan pitää olla sellainen, että ihminenkin voi halutessaan mennä veteen. Tämä on tärkeää varsinkin nuoria koiria veteen totutettaessa. Aitojen pitää ulottua veteen saakka, jotta koira ei pääse uidessaan karkaamaan.

Koirahiihtovuorot

Koirahiihtovuoroja on nyt tarjolla vain Peltolammilla. Latuja toivotaan lisää myös muihin kaupunginosiin.

Yhteiskäyttöreitit

Yhteiskäyttöreitit ovat latureittejä, joilla koiran ulkoiluttaminen on sallittua. Koiranomistajat kertoivat keskustelutilaisuudessa, että talvella koiran ulkoilutusreitit vähenevät kun latureiteillä ei saa kävellä. Yhteiskäyttöä on lisättävä ainakin hiljaisemmilla, valaistuilla kuntoladuilla sekä ulkoilijoille tärkeillä siirtymäväylillä. Yhteiskäyttöreitit merkitään selkeästi maastoon ja reitin varrelle lisätään ohjeistus koiran hallinnasta. Yhteiskäyttöreitillä koiran on oltava hyvin omistajansa hallussa ja lyhyessä hihnassa niin, että se pysyy poissa hiihtäjien tieltä.

Koirametsä

Koirametsät ovat laajoja, aitaamattomia metsäalueita, joilla koiran vapaana pitäminen on sallittua maanomistajan luvalla ja metsästyslain puitteissa. Koirametsä rajataan maastossa selvästi havaittaviin elementteihin kuten teihin, vesistöihin tai peltoihin, ja alue merkitään maastoon selkeästi. Koirametsiä on ainakin Helsingissä ja Heinolassa.

Koiratolpat

Koiratolppa on pieni, yleensä rajattu hiekka-alue, jonka keskellä on tolppa. Hiekka-alueen vieressä on roska-astia jätöksiä varten. Alueen tarkoitus on saada koirat tekemään tarpeensa joko tolppaa vasten tai hiekalle. Koiratolppa sopii esim. keskusta-alueelle, minne varsinaista koirapuistoa ei saada sijoitettua. Tolppia on kokeiltu ainakin Jyväskylässä ja Helsingissä.

Koirapolut

Koirapolkujen merkitsemisellä voidaan luoda koiramyönteistä ilmapiiriä ja osoittaa, että ainakin tietyillä poluilla koiran ulkoiluttaminen on sallittua tai jopa suotavaa. Koirapolkuja ei kuitenkaan satunnaisten haastattelujen mukaan pidetty kovin tarpeellisina, sillä koira voi kytkeytyä ulkoiluttamiseen millä tahansa polulla.

Koiratolppa Jyväskylän Lutakonpuistossa. Kuva Pekka Ilénin opinnäytetyöstä.

Nykyinen Mäkipuiston koirapolku Tampereella on viehättävä metsäpolku.

6.2 Kehittämistoimenpiteet

6.2.1 Nykyisten koirapuistojen kunnostaminen

Koirapuistojen kehittämisessä pääpaino on lähivuosina nykyisten koirapuistojen kunnostamisessa. Seuraavassa taulukossa koirapuistot on luokiteltu kunnostettaviin (K) ja nykyisellään säilytettäviin (S).

KOIRAPUISTO	KOIRAPUISTON OSOITE	TOIMENPITEET
Näyttämönpuisto	Elna Hellmanin katu - Simo Kaarion katu	K
Ratinanniemi	Ratinan rantatie	S
Hakametsä	Uudenkylänkatu	S
Ahvenispuisto	Teekkarinkatu	K
Härmälän rantapuisto	Haapakuja	K
Isolammenpuisto	Isoniitynpolku	K
Santalahdenpuisto	Simpsoonkatu	K
Viirapuisto	Linjakatu	K
Vestonpuisto	Vestonkatu	K
Vähäjärvenpuisto	Perkiönkatu	K
Villilänpuisto	Simolankatu	K
Leimapuisto	Tesomankatu	S
Mäkipuisto, koirapolku	Ahvenisjärventie - Kemianraitti	S

K = kunnostettava

S = säilyy nykyisellään, hoito ja kunnossapito jatkuvat normaalisti

Kunnostaminen tapahtuu tarpeenmukaisessa järjestyksessä, joka on esitetty alustavassa investointiohjelmassa liitteessä 6. Kunnostamistoimenpiteet vaihtelevat. Osa puistoista kunnostetaan perusteellisemmin, osassa pääasiallisena toimenpiteenä on jakaminen isojen ja pienten koirien puoliin. Nykyisistä koirapuistoista kaksi on jaettu.

Perusteellisemmin kunnostettavien koirapuistojen osalta noudatetaan seuraavia periaatteita:

Aidat

Nykyisten koirapuistojen aidat ovat enimmäkseen verkkolankamallia, tolpat ja porttien pielet ovat paksua puulankua. Aidat uusitaan kevyemmällä kolmilanka-aidalla tai vastaavalla, ympäristöön sopivalla mallilla. Myös aidan värin tulee olla ympäristöön sopiva, esimerkiksi tummanvihreä tai tummanharmaa. Suurten koirien puolella aidan korkeuden tulee olla 180 cm, pienten koirien puolella riittää 140cm. Aidat rakennetaan niin maanmyötäisiksi, ettei niiden alle jää pienenkään koiran mentäviä rakoja.

Varusteet

Nykyiset sekalaiset varusteet korvataan uusilla, ulkonäöltään yhtenäisillä varusteilla, joille hankitaan myös kiinteä säilytysteline. Välineiden käyttö ja niiden palautus telineeseen ohjeistetaan. Vähimmäisvarustus on lapio ja harava.

Kalusteet

- Nykyiset penkit vaihdetaan uusiin, kiinteästi asennettaviin penkkeihin. Mallin tulee olla yhtenäinen kaikissa koirapuistoissa ja sopia yleisilmeeltään Tampereella muutoin käytettävään puistokalustoon. Sekä isojen että pienten koirien puolella tulee olla omat penkkinsä.
- Roskakorien ja pussiautomaattien malleja yhtenäistetään. Koirapuiston kummallakin puolella tulee olla roska-astia ja tuhkakuppi.
- Jokaiseen puistoon asennetaan syväkeräyssäiliö. Syväkeräyssäiliön nykyinen malli on hyvä.
- Jokaisessa puistossa tulee olla hiekoitushiekka-astia talvikautta varten.
- Trimmauspöydät poistetaan. Koiraharrastajille järjestetyssä tiedotus- ja keskustelutilaisuudessa trimmauspöytiä ei koettu välttämättömiksi, mikäli penkkejä on tarpeeksi. Trimmauspöydät ovat myös vanhoja ja kuluneita.
- Nykyiset katokset voidaan säilyttää niin kauan kuin niiden kunto sen sallii.
- Viirapuisto otetaan kokeilupuistoksi, jossa kokeillaan koiranjätösten kompostointia sopivalla kompostorilla.

Pintamateriaalit

Koirapuistojen pinnoitteita kunnostetaan kiireellisesti etenkin kohteissa, missä on havaittu ongelmia. Suositeltava pintamateriaali on hiekkainen sora, jolla korvataan nykyisiä puuhakepintoja. Huoltoalueilla pintamateriaalina käytetään tiivistettyä kivituhkaa. Tarvittaessa kuivastusta parannetaan ja maanpintaa tasoitetaan. Mikäli alueita nurmetetaan, tulee nurmi leikata säännöllisesti.

Kasvillisuus

Rikkakasvillisuus raivataan säännöllisesti ja heinikkoa niitetään. Huonokuntoisia puita poistetaan, ja liian tiheää puustoa harvennetaan. Pitkän heinikon leikkaaminen koirapuistoista on erityisen tärkeää punkkivaaran vähentämiseksi. Aidan vierustat tulee olla niitetty kahden metrin leveydeltä, jotta koirilla on mahdollisuus juosta aidan viertä.

Valaistus

Valaistuksen tarvetta tarkastellaan puistokohtaisesti, ja tarvittaessa lisätään valaisimia. Jokaisessa koirapuistossa tulee olla vähintään yksi kahteen suuntaan osoittava valonheitin tai kolme tavallista puistovalaisinta.

Pysäköintitilat

Pysäköintipaikkojen mahdollisuutta tutkitaan kohdekohtaisesti ja niitä rakennetaan koirapuistojen sisäänkäyntien läheisyyteen, mikäli mahdollista. Paikoitusalueet eivät saa häiritä lähistön asutusta. Myös polkupyörille tulee olla teline koirapuiston yhteydessä.

Käyttäjien ohjeistus

Sekä yleisötilaisuudessa että suunnitelmaluonnoksen nähtävillä olon aikana saatujen palautteiden perusteella koirapuistojen sääntöjä on tarkennettu. Säännöt asetetaan nähtäville kaikkiin koirapuistoihin. Sääntöjen noudattaminen koirapuistoissa on erittäin tärkeää kaikkien käyttäjien viihtyvyyden ja turvallisuuden vuoksi. Säännöt ovat raportin liitteenä 5.

Uusi aita ja kalusteet tekevät paljon koirapuiston yleisilmeelle. Kuva Ratinan koirapuiston edustalta.

6.2.2 Uudet koirapuistot

Uusia koirapuistoja ehdotetaan rakennettavaksi kantakaupungin alueelle kaikkiaan 14 kpl. Uusien koirapuistojen kohdekortit ovat raportin liitteenä 7. Koirapuistojen koot vaihtelevat 1400 m² ja 4100 m² välillä. Puistoista ainakin viisi jaetaan isojen ja pienten koirien puoliin.

Uusien koirapuistojen rakentamisessa noudatetaan seuraavia periaatteita, jotka on listattu myös Koira kuntalaisena -oppaaseen.

- Koirapuistot, joiden koko on yli 3000 m², jaetaan isojen ja pienten koirien puoliin. Molemmille puolille tehdään omat käyntiportit. Porttimallin tulee olla sellainen, jossa on eteinen, eli portti on kaksinkertainen, ja välitilassa koiranomistaja voi turvallisesti laskea koiransa irti. Näin saapuminen puistoon tapahtuu rauhassa muilta koirilta, jotka jo ovat puistossa.
- Käyntiportin lisäksi koirapuistossa tulee olla huoltoportti.
- Aitauksen kulmat rakennetaan 90-asteisiksi tai loivemmiksi, jotta koirat eivät saisi ahdistettua toisia koiria nurkkauksiin.
- Koirien karkaamisen estämiseksi aitauksen suositeltu vähimmäiskorkeus on ohjeissa 1,25 metriä. Käytännössä aidan tulee olla huomattavasti korkeampi, sillä runsalumisina talvina aidan korkeus saattaa lumen takia madaltua merkittävästi. Tampereella koirapuistojen aidat rakennetaan 180 cm korkeiksi. Pienten koirien puolella korkeus on 140 cm. Aita rakennetaan mahdollisimman maanpintaa myötäillen niin, etteivät koirat pääse karkaamaan aidan alta.

Varusteet ja kalusteet

Koirapuiston vähimmäisvarustuksen tulee olla seuraava:

- vain koirien jätöksille tarkoitettu yksi yhteinen 1300 l:n syväsäiliö tai kompostori isojen ja pienten koirien aitauksen väliin
- tavalliset 60 l:n roska-astiat molempiin aitauksiin ja huoltopihalle
- tuhkakuppi molempiin aitauksiin
- molempiin aitauksiin kiinteä penkki
- hiekoitushiekka-astia talvikautta varten
- vähintään yksi kahteen suuntaan osoittava valonheitin aitausta kohti tai kaupunkialueella kolme tavallista puistovalaisinta aitausta kohti sekä yksi valaisin huoltopihalle
- molempiin aitauksiin lapioita, harava tai muita puistotyökaluja koirien jätösten keräämistä varten, sekä selkeä säilytyspaikka välineille
- huoltopihalla tila polkupyörille ja parkkipaikka autoille kohtuuetäisyydellä
- ilmoitustaulu koirapuistoon tai huoltopihalle sääntöjä ja koiranomistajien ilmoituksia varten.

Kaikkien varusteiden ja kalusteiden tulee olla yhtenäisen mallisia ja värisiä niin, että koirapuistoille luodaan tunnistettava ulkoasu. Suositeltavia ovat ympäristöön sopivat luonnonmukaiset värisävyt. Varusteet, eli haravat ja lapiot voivat olla kirkkaamman värisiä, jotta ne löytyvät helposti. Aidan tulee olla kevytrakenteista kolmilanka-aitaa, tai vastaavaa ympäristöön sopivaa mallia. Myös aidan värin tulee olla ympäristöön sopiva, esimerkiksi tummanvihreä tai tummanharmaa. Myös valaisinmallin tulee olla samantyyppinen kaikissa koirapuistoissa.

Kasvillisuus

Puustoa ja pensaskasvillisuutta raivataan uusissa koirapuistoissa siten, ettei se ole liian tiheää koirien juoksenteluun. Koirien leikit ovat usein viljeä, ja koirat saattavat innostuessaan jopa törmäillä puihin. Etenkin lähellä porttia, missä uuden koiran tulo puistoon yleensä aiheuttaa liikehdintää, pitää avointa tilaa olla riittävästi. Jonkin verran varjostavaa kasvillisuutta on syytä jättää jokaiseen koirapuistoon, jottei niistä kesähelteellä tule liian kuumia paikkoja. Ruohovartinen kasvillisuus tulee alusta alkaen niittää säännöllisesti, mikä vähentää mm. punkkeja ja pujon kukintaa sekä helpottaa koirien jätösten keräämistä. Puunrunkoja ja suurempia kiviä voidaan jättää puistoon. Koiranomistajien mukaan ne tarjoavat aktiviteetteja koirille.

Pintamateriaalit

Koira kuntalaisena -oppaassa suositeltava pintamateriaali koirapuiston huoltoalueelle, missä on huoltoliikennettä, on tiivistetty kivituhka. Aitauksessa voivat vaihdella luonnon metsäalusta, nurmikko, hiekka, kivet ja puut sorakeroksella vahvistettuna.

Tampereella tehdyissä inventoinneissa kesällä 2007 hiekkainen sora todettiin monessa puistossa toimivaksi pintamateriaaliksi. Toisaalta hiekkapinta myös pölyää, joten sen ei tule olla ainoa pintamateriaali puistossa. Koirapuistoista tehdyissä selvityksissä käyttäjät ovat toivoneet maaston ja maapohjan olevan vaihtelevaa. Kuorikatetta on moitittu, koska se on märkänä kurainen ja tahraa koiria. Lisäksi joillakin koirilla on tapana syödä kuoren kappaleita. Mikäli nurmikkoa käytetään pintamateriaalina, se tulee myös säännöllisesti leikata siistiksi.

Käyttäjien ohjeistus

Koirapuiston käyttäytymissäännöt asetetaan näkyvästi esille ilmoitustaululle. Koirapuiston jako isojen ja pienten puoliin ohjeistetaan näkyvästi, jotta asiasta ei synny epäselvyyttä. Koirapuistoille suunnitellaan tyylikäs ja tunnistettava logo, jota käytetään koirapuistosta ilmoittavassa kyltissä. Isojen ja pienten koirien puolista kertovat kyltit ovat saman ilmeen mukaisia. Koirapuiston varusteille kuten lapiolle ja haravoille osoitetaan selkeä säilytyspaikka.

Uusia koirapuistoja esitetään rakennettavaksi kaikkiaan 14 kpl, ne on merkitty sinisellä ympyrällä. Nykyiset koirapuistot on merkitty punaisella ympyrällä. Kohteet on tarkemmin eritelty liitteessä 7.

6.2.3 Muut uudet koirapalvelut

Uusien koirapuistojen lisäksi Tampereella kehitetään seuraavia koirapalveluita vuoteen 2025 mennessä.

Koulutuskentät

Koiraharrastajien käyttöön voisi soveltua eri puolilta kaupunkia viisitoista uutta aluetta. Useimmat uusista vaihtoehtoisista harrastusalueista sijoittuvat maisema- tai käyttöniittyinä ylläpidettäville alueille. Osa alueista olisi käytettävissä ainoastaan kesäisin, osa muutoin rajoitetusti, jolloin alue voisi toimia myös muussa harrastuskäytössä.

Osa mahdollisista alueista soveltuisi koiraharrastusyhdistysten käyttöön ja ylläpidettäväksi samoin periaattein kuin nykyiset koiraharrastuskentät. Vähintään kolmannes uusista alueista tulisi kuitenkin osoittaa vapaaseen käyttöön. Koulutuskentille tulisi laatia selkeä opastus alueen käytöstä, puhtaanapidosta ja mahdollisista käytön rajoituksista. Liitteessä 8 on esitetty uudet, mahdolliset sijaintipaikat koulutus- ja harjoitusalueille.

Koirapolut

Uutta koirapolkua ehdotetaan Kaukaniemen alueelle Vehmaisiin. Alue on ennestään koiranulkoiluttajien käytössä, ja sen vuoksi sopiva koirapolun sijoituspaikaksi. Koirapolun perustamisessa hyödynnetään alueella olevia nykyisiä polkuyhteyksiä.

Yhteiskäyttöreitit

Mikäli yhteiskäyttöreittejä tarvitaan, voidaan niiden perustamista suunnitella yhteistyössä alueen asukkaiden ja reitin käyttäjien kanssa. Uusilla kaava-alueilla varataan tilaa erikseen jalkaisin ja pyöräillen ulkoileville sekä hiihtäjille.

Koirametsä

Koirametsän sijoittamista Niihaman alueelle selvitetään.

Koirien uimapaikkoja ei esitetä lisättäväksi, koska koiran uittaminen on sallittua yleisten uimarantojen ulkopuolella. Koirien uittamiseen soveltuvien rantojen käyttöä helpotetaan harvennamalla ja raivaamalla tarvittaessa rantakasvillisuutta.

Koirahiihtovuoroille ei toistaiseksi esitetä uusia latureittejä, koska kysyntä ei ole ollut kovin suurta. Koirahiihtovuorojen osoittamista nykyisille latureiteille pidetään ongelmallisena, koska nykyiset paikalliset ladut ovat yleensä osia laajemmista latureiteistä. Koirahiihtoon sopii latulenkki, joka ei risteä muiden latujen tai ulkoilureittien kanssa.

6.3 Suunnitelman toteuttaminen

Yleissuunnitelma Tampereen koirapalveluista valmistui vuoden 2012 alussa. Ohjelmaa toteutetaan tämän yleissuunnitelman periaatteiden mukaisesti vaiheittain. Toteutuksen budjetoinnista vuosittain talousarvioehdotuksiin vastaavat koirapalvelujen suunnittelu- ja hallintovastuussa olevat yksiköt yhdessä. Ohjelman toteutusta seurataan vuosittain talousarvion valmistelun yhteydessä. Toteutuksen painopisteet ja tavoiteaikataulu tarkistetaan viiden vuoden välein.

Koirapuistojen kunnostusta ja uusien koirapuistojen perustamista koskeva kaupunkiympäristön kehittämisen alustava investointiohjelma on esitetty liitteessä 6.

Kuva: Tampereen Vetokoiraseura ry

Koulutuskäyttöön soveltuvia alueita ehdotetaan varattavaksi eri puolilta kaupunkia yhteensä 15 kpl. Alueet on esitetty liitteessä 8.

Ensimmäisessä toteutusvaiheessa vuosina 2012–2015 investointien painopiste kohdistetaan nykyisten, kiireellisimmin kunnostusta vaativien koirapuistojen perusparantamiseen. Näitä ovat Viirapuiston koirapuisto Ryydynpohjassa sekä Ahvenispuiston ja Näyttämönpuiston koirapuistot Hervannassa. Uusista koirapuistoista toteutetaan ensimmäisessä vaiheessa keskustan alueelle esitetty Tunturin koirapuisto.

Toisessa vaiheessa 2016–2020 vuorossa ovat Kaukajärven Isolammenpuiston, Keskustan Santalahdenpuiston ja Härmälän Vähäjärvenpuiston koirapuistojen perusparannukset. Uusien koirapuistojen perustamista esitetään Atalan Atalanpuistoon ja Viialan Santaharjunpuistoon.

Kolmannessa vaiheessa vuosina 2021–2025 tavoitteena on perustaa koirapuistot Takahuhtiin, Vuorekseen, Peltolammille, Niemenrantaan ja Kämmenniemeen. Vuoden 2025 jälkeen toteutettaviksi jäisivät koirapuistot Nekalaan, Hallilaan, Ojalaan, Linnainmaalle, Kaarilaan ja Nurmiin.

Koiraharrastusta ja harrastusyhdistysten toimintaa tuetaan osoittamalla ohjelmassa esitettyjä koulutus- ja harrastusalueita koiraharrastusyhdistyksille ja myös yleiseen käyttöön.

Santalahdenpuiston koirien uimapaikan käytettävyyttä parannetaan kivikkoa raivaamalla ja ohjeistamalla rannan käyttöä.

6.4 Alustavat kustannukset

Koirapalveluiden kehittämiseen tarvittavat resurssit jakautuvat suunnitteluun, rakentamiseen ja ylläpitoon. Uusien koirapuistojen perustamisen ja nykyisten koirapuistojen perusparantamisen kustannukset ohjelmakauden ensimmäisessä ja toisessa vaiheessa vuosina 2012–2020 ovat yhteensä noin 1,09 miljoonaa euroa. Uuden koirapuiston rakentaminen maksaa noin 80 000–150 000 euroa aitauksen koosta, varustuksesta, alueen pinnanmuodoista ja kuivatus-tarpeesta riippuen.

Koirapuistojen arvioidut vuotuiset kunnossapitokustannukset ovat ensimmäisen toteutusvaiheen jälkeen vuonna 2015 yhteensä noin 80 000 euroa ja toisen vaiheen jälkeen vuonna 2020 noin 100 000 €. Koirapalveluiden ylläpitokustannuksia voidaan jonkin verran vähentää kutsu-malla mukaan kunnossapitoon koiranomistajia ja koiraharrastusyhdistyksiä. Koiraharrastajille järjestetyssä keskustelu- ja tiedotustilaisuudessa tuli esille, että yhteistyötä ainakin koirapuistojen hoidossa pidetään koiraharrastajien keskuudessa hyvänä ideana.

Koiraharrastajien osallistuminen koirapalveluiden rakentamiseen ja ylläpitoon lisää ihmisten sitoutumista. Alueiden siisteydestä ja rakenteiden kunnosta huolehditaan tavallista paremmin, ja niitä pidetään silmällä ilkeivallan tekijöiltä. Käytettävien alueiden siisteys vaikuttaa myös muiden kaupunkilaisten asenteisiin.

6.5 Tiedotus koirapalveluista

Tampereen kaupungin internetsivuille lisätään tietoa koirapuistoista ja muista koirapalveluista. Jokaisesta koirapuistosta on oltava vähintään alueen koko ja kuvaus, valokuva sekä sijaintikartta.

Verkkosivuilla olevien tietojen lisäksi koiraoppaan laatiminen on suotavaa. Oppaaseen kerätään yleistietoa koiranpidosta sekä koiran kanssa kaupungissa asumisesta ja liikkumisesta. Oppaassa olevasta kartasta selviävät koirapuistot ja muut koirapalvelut. Oppaassa käydään läpi myös koira koskeva lainsäädäntö sekä kaupunkilaisen koiranomistajan koiraetiketti eli käyttäytymisohjeet. Opas jaetaan ainakin kaikille koiraveron maksajille, ja lisäksi sitä voidaan jakaa kaupungin palvelupisteissä.

Myös muuta kaupungin ja koiranomistajien välistä vuoropuhelua lisätään. Uusista hankkeista tiedotetaan ja järjestetään tarvittaessa keskustelutilaisuuksia.

6.6 Ylläpidon kehittäminen

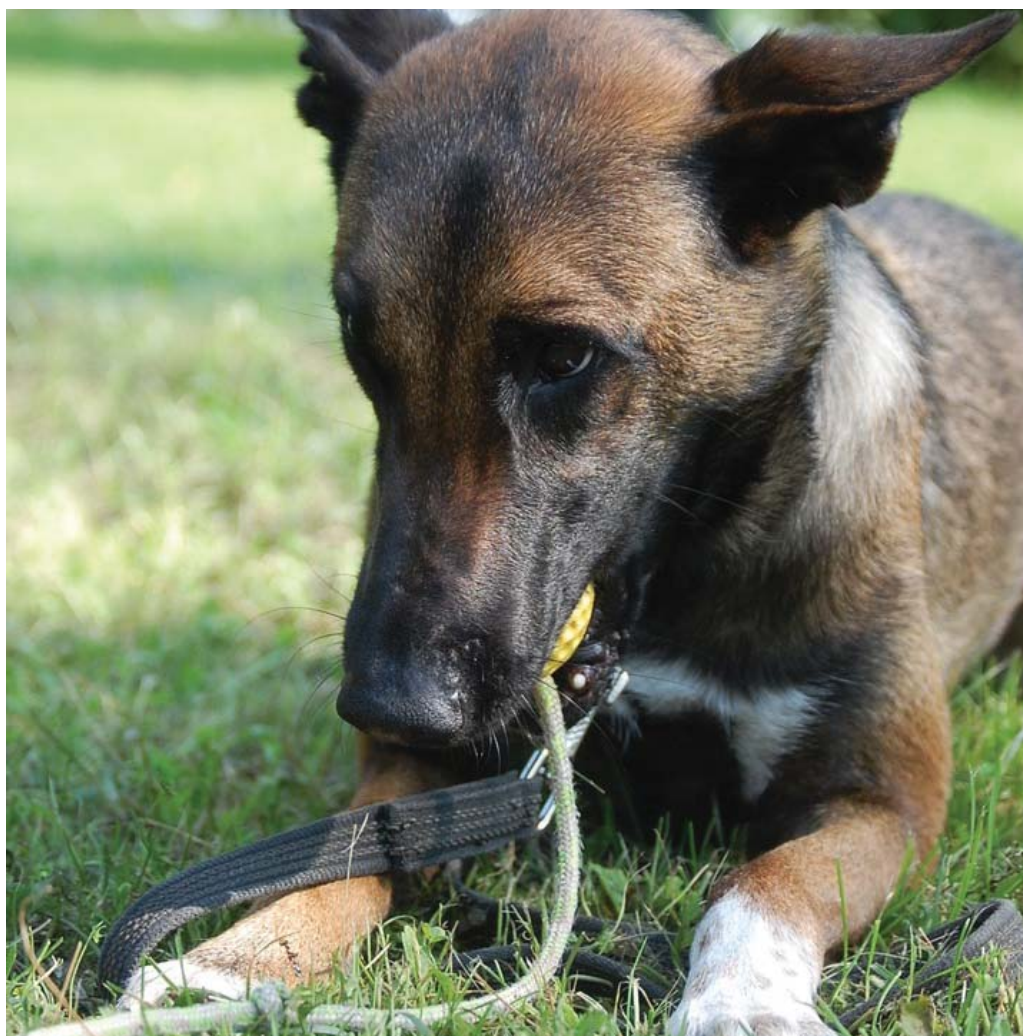
Koirapuistoja hoidetaan viheralueiden hoidon työselityksen VHT'05:n mukaisesti. Lisäksi kaupunki on laatinut tarkemmat koirapuistojen ylläpidon tehtävämäärittelyt, jotka ovat raportin liitteenä 4.

Maahan jäävien koiranjätösten vähentämiseksi tulee roska-astioiden määrää ja sijoittelua arvioida jatkuvasti uudelleen. Työ voidaan tehdä normaalin ylläpito- ja huoltotyön yhteydessä, jolloin siitä ei aiheudu merkittäviä kustannuksia. Astioiden tyhjentämisestä vastaavat henkilöt voivat raportoida, onko jossain hyvin vähäisessä käytössä olevia ”turhia” roskiksia. Työntekijät voivat myös tarkkailla, mille alueille yleensä jää eniten koiran jätöksiä.

Valistusta ja tiedotusta jätösten keräämisen tärkeydestä jatketaan. Kaupunki voi esimerkiksi internetsivuillaan muiden koira-asioiden yhteydessä tiedottaa, että koiran jätökset on sallittua pudottaa kaikkiin yleisiin roskiksiin. Myös kiinteistöjen roska-astioihin liimattavista koirankakroskis-tarroista voidaan tiedottaa näkyvämmiin.

Keskustelu- ja tiedotustilaisuudessa koiraharrastajille tuli ilmi, että monet koiranomistajat kokevat ristiriitaiseksi ja epäekologiseksi sen, että koirankakat pitää koirapuistoissakin heittää muovipussissa sekajätteen sekaan, vaikka jätökset ovat maatuva aine. Sama tuli esiin yleissuunnitelman luonnoksesta saaduissa palautteissa. Luonnoksesta pyydetyissä lausunnoissa myös Kaupunkiympäristön kehittämisen yleiskaavoitus suosittelee kompostorien käyttöön ottamista koirapuistoissa. Kompostorien myötä koirankakkapussien tarve vähenisi huomattavasti. Koiran jätösten kompostoinnista on kokemuksia ainakin Turussa. Tässä suunnitelmassa esitetään, että nykyisistä koirapuistoista Viirapuistossa kokeillaan koiranjätösten kompostointia.

Koiranomistajien, kaupunginosa- ja asukasyhdistysten ja koiraharrastusyhdistysten osallistumista koirapuistojen kunnossapitoon voitaisiin tulevaisuudessa lisätä. Harrastusyhdistysten osallistumisesta ylläpitoon on hyviä kokemuksia mm. Lahdessa, jossa järjestely on toiminut hyvin jo useiden vuosien ajan. Myös Helsingissä ylläpitotyöt on käytännössä jaettu kaupungin ja koirapuistojen käyttäjien kesken. Käyttäjille kuuluvia tehtäviä voivat olla esimerkiksi irtoroskien kerääminen ja yleinen siisteys, jätessäiliön täyttymisen tarkkailu ja tyhjennyksen tilaaminen sekä lumityöt aitauksen sisällä.

Kuva: Tampereen Vetokoiraseura ry.

7 YHTEENVETO

Koirapuistojen rakentaminen käynnistyi Tampereella 1990-luvun puolivälissä. Vuoteen 2012 mennessä on perustettu kolmetoista koirapuistoa, joista yksi on sittemmin lakkautettu. Koirapuistojen lisäksi kaupunki tarjoaa koirille uimapaikan, koirahiihtovuoroja sekä koiraharrastusyhdistyksille alueita koirien koulutusta ja harjoittamista varten. Koirien määrä kaupungin alueella kasvaa jatkuvasti, ja siksi myös koirapalveluiden tarve kasvaa. Myös kaupunkirakenteen tiivistyminen asettaa haasteita koirapalveluiden suunnittelulle.

Tampereen koirapuistoista useimmat alkavat olla kuluneita, joten koirapalveluiden parantamisessa ovat etusijalla koirapuistojen kunnostukset. Pieniä kunnostuksia on tehty viime vuosina, mutta monessa koirapuistossa on perusparannus tarpeen. Lisäksi rakennetaan uusia koirapuistoja, jotka pyritään sijoittamaan tasaisesti eri puolille kaupunkia. Suunnitelman tavoitteena on mahdollisimman toimiva koirapalveluiden kokonaisuus.

Kunnostettaviksi on luokiteltu yhdeksän koirapuistoa. Kunnostustoimet vaihtelevat. Osa puistoista kunnostetaan perusteellisemmin, osassa pääasiallisena toimenpiteenä on jakaminen isojen ja pienten koirien puoliin. Pintamateriaaleja ja kuivatusta parannetaan puistoissa, missä siihen on tarvetta. Kolmen koirapuiston kunto on hyvä, niissä säännöllinen hoito ja kunnossapito jatkuvat.

Uusia koirapuistoja ehdotetaan rakennettavaksi kaikkiaan 14 kpl. Näistä kolme rakennetaan vuoteen 2020 mennessä. Loput rakennetaan tämän jälkeen vaiheittain. Toteutuksen painopisteet ja tavoiteaikataulu tarkistetaan viiden vuoden välein. Koirapalveluita täydennetään osoittamalla koulutus- ja harjoituskentille uusia alueita. Lisäksi ehdotetaan uuden koirapolun perustamista Vehmaisten Kaukaniemeen. Koirametsän sijoittamista Niihaman alueelle selvitetään. Koirien uimapaikkoja ei esitetä lisättäväksi, koska koiran uittaminen on sallittua yleisten uimarantojen ulkopuolella. Uittamiseen soveltuvien rantojen käyttöä helpotetaan harventamalla ja raivaamalla tarvittaessa rantakasvillisuutta.

Koirapalveluiden yleissuunnitelma on osa Tampereen kaupungin viherpalveluohjelmaa.

8 LÄHTEET

Bäcklund, Pia. 2000. koiria ja koiraihmissiä. Selvitys koira-aitausten käytöstä Helsingissä. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuskatsauksia.

Ilén, P. 2009. Koirapalvelut Jyväskylässä: Jyväskylän kaupungin viherpalveluohjelman osa II – koirapalvelut. Opinnäytetyö. Hämeen ammattikorkeakoulu.

Koira kuntalaisena – Opas kunnille ja koiranomistajille. 2007. Suomen Kennelliitto ry.

Viheralueiden hoito VHT '05. 2005. Viherympäristöliitto ry. Julkaisu 32.

Koiruuksia - Koiraopas oululaisille koiranomistajille (pdf)

Tampereen kaupungin kiinteistötoimi

Tampereen kaupungin liikuntapalvelut

Tampereen kaupungin internetsivut, www.tampere.fi/liikuntajavapaa-aika/elaimet/koirat.html

Helsingin kaupungin internetsivut, www.hel.fi/hki/hkr/fi/Viheralueet/Koira+kaupungissa

Espoon kaupungin internetsivut, www.espoo.fi

Vantaan kaupungin internetsivut, www.vantaa.fi

Turun kaupungin internetsivut, www.turku.fi

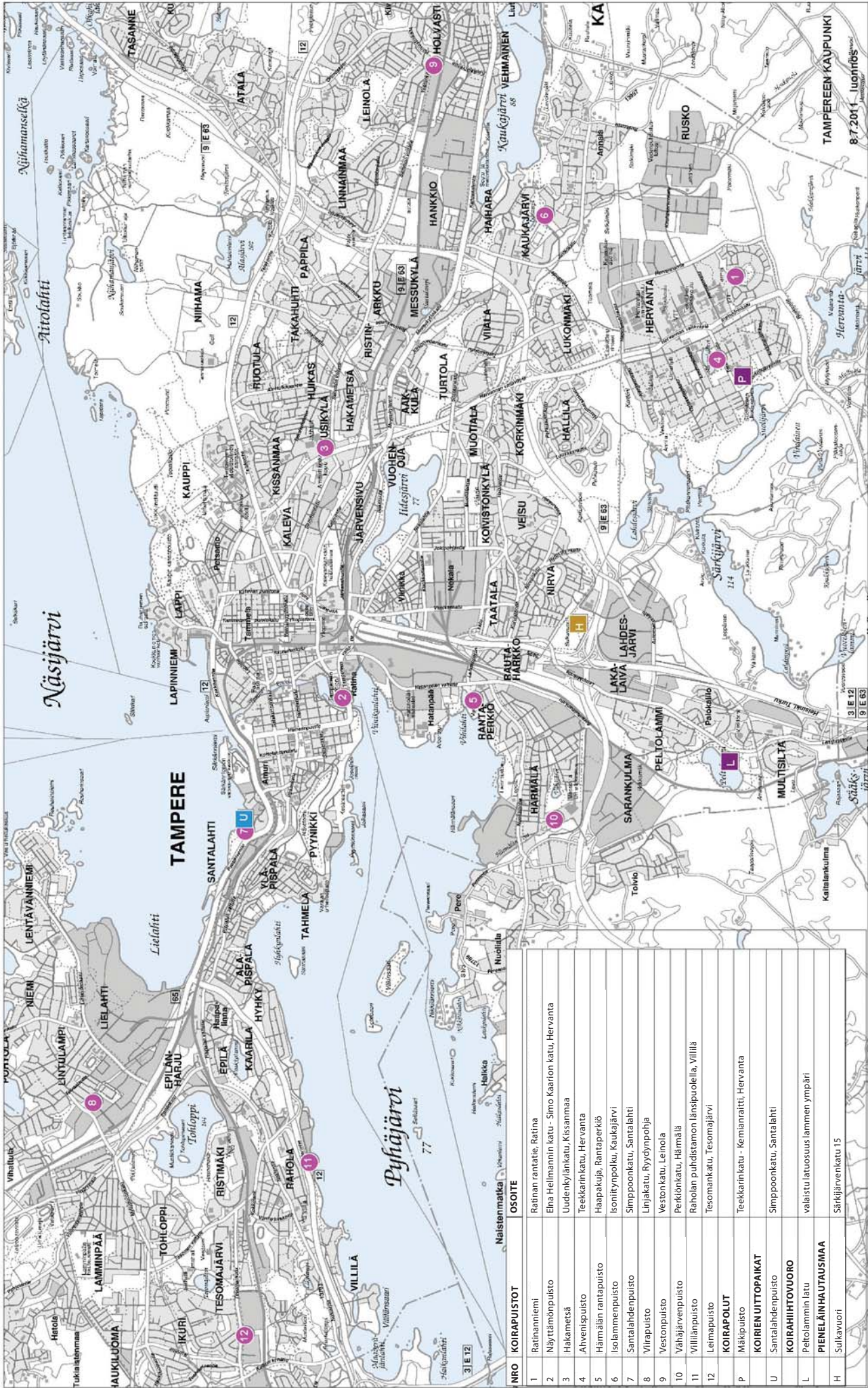
Oulun kaupungin internetsivut, www.oulu.fi

Jyväskylän kaupungin internetsivut, www.jyvaskyla.fi/puistot/koirajyvaskylassa

Lahden kaupungin internetsivut, www.lahti.fi

9 LIITTEET

Liite 1. Tampereen kaupungin koirapuistot ja -palvelut 2011	51
Liite 2. Nykyisten koirapuistojen kohdekortit	53
Liite 3. Koira-aitauksen mallipiirustus Koira kuntalaisena -oppaasta	67
Liite 4. Koirapuistojen ylläpidon tehtävämäärittelyt	68
Liite 5. Koirapuiston säännöt	70
Liite 6. Koirapuistot, alustava investointitaulukko vuosille 2012–2020	71
Liite 7. Uudet koirapuistot vuoteen 2020 mennessä (kohdekortit)	73
Liite 8. Koulutuskentät ja harjoitusalueet palvelualueittain	89

Tampereen kaupungin koirapuistot ja -palvelut 2011 (nykyiset koulutuskentät on esitetty liitteessä 8)

KOIRAPUISTOT 2011

Koirapuistot		
1	Ratinanniemi	s. 54
2	Näyttämönpuisto	s. 55
3	Hakametsä	s. 56
4	Ahvenispuisto	s. 57
5	Härmälän rantapuisto	s. 58
6	Isolammenpuisto	s. 59

Koirapuistot		
7	Santalahdenpuisto	s. 60
8	Viirapuisto	s. 61
9	Vestonpuisto	s. 62
10	Vähäjärvenpuisto	s. 63
11	Villilänpuisto	s. 64
12	Leimapuisto	s. 65

Esimerkki kohdekortista

VALOKUVA KOIRAPUISTOSTA 2011	KOIRAPUISTON SIJAINTI
-------------------------------------	------------------------------

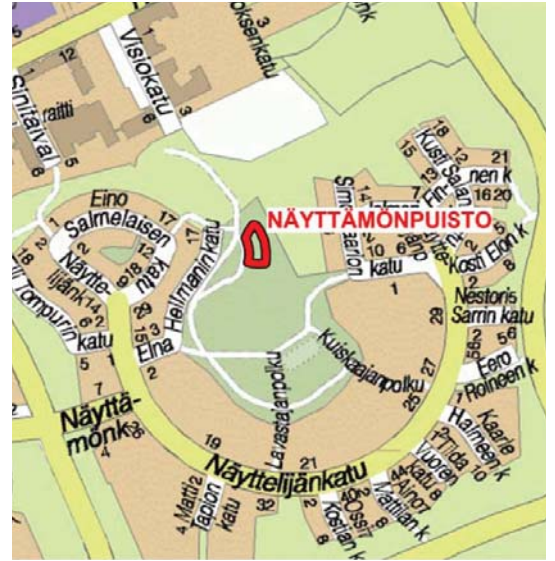
Koirapuiston nimi

Kaupunginosa	Kaupunginosan numero ja nimi
Katuosoite	Koirapuistolla ei ole virallista katuosoitetta, näissä korteissa osoite on merkitty sen kadun mukaan jonka kautta huolto hoidetaan. Koirapuistoa voi ympäröidä useita katuja ja sinne saattaa johtaa monta rakennettua väylää tai vakiintuneita polkuja.
Asemakaavamerkintä	Asemakaavat ovat hyvin eri ikäisiä eri puolilla kaupunkia, joten merkinnät vaihtelevat.
Sijainti kaupunkirakenteessa	Kuvaus sijainnista, kulkuyhteyden selvitys
Rakentamisvuosi	
Inventointivuosi	Tampereen kaupungin tekemä inventointi vuosina 2007–2008
Pinta-ala	m ²
Pysäköintipaikat	Koirapuiston välittömässä läheisyydessä sijaitsevat pysäköintipaikat
Tehdyt kunnostukset	Luettelo tehdyistä kunnostuksista
Koirapuiston kuvaus	Lyhyt kuvaus puistosta
Yleisilme 2011	Yleisilme keväällä 2011 tehdyn maastokäynnin perusteella
Kunnostustarve:	K = kunnostettava, S = säilyy nykyisellään

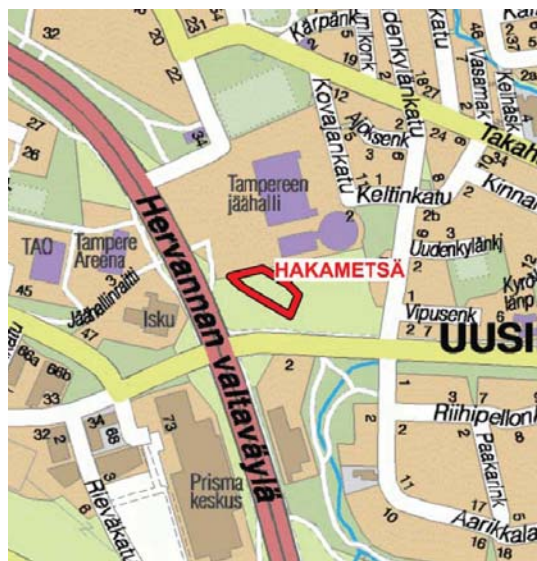
1 Ratinanniemi

Kaupunginosa	113 Ratina
Katuosoite	Ratinan rantatie
Asemakaavamerkintä	VP
Sijainti kaupunkirakenteessa	Suojaisassa paikassa Ratinan stadionin länsipäädyssä, osittain rinteessä. Vieressä on vilkasliikenteinen Ratinan silta. Kulkuyhteys koirapuistoon on sillalta sekä Ratinanniemen kautta. Huoltoyhteys on Ratinanniemestä.
Rakentamisvuosi	1995
Inventointivuosi	2008
Pinta-ala	1840 m ²
Pysäköintipaikat	Ei pysäköintipaikkoja
Tehdyt kunnostukset	Ratinanniemen koirapuisto on peruskorjattu vuonna 2010. Korjauksen yhteydessä uusittiin puiston kalusteet ja aidat. Aidan paikka myös muuttui ylärinteestä alarinteeseen.
Koirapuiston kuvaus	Hyvä sijainti. Valoa, varjoa ja maaston vaihtelua löytyy. Pintamateriaali etualalla puuhaketta, takaosassa nurmea. Lisäksi pieni asfalttialue.
Yleisilme 2011	Yleisilme siisti, aidat antavat huolitellun yleisilmeen. Jonkin verran rehevää rikkakasvillisuutta.
Kunnostustarve	S (säilyy nykyisellään)

2 Näyttämönpuisto

Kaupunginosa	65 Hervanta
Katuosoite	Elna Hellmanin katu–Simo Kaarion katu
Asemakaavamerkintä	VP
Sijainti kaupunkirakenteessa	Puistossa, asutuksen ja julkisen rakentamisen keskellä, puistokäytävän varrella. Yhteys Elna Hellmanin kadulta ja muualta puistosta.
Rakentamisvuosi	1996
Inventointivuosi	2007
Pinta-ala	1453 m ²
Pysäköintipaikat	Ei järjestettyä paikoitusta.
Tehdyt kunnostukset	Vuonna 2008 lisätty syväkeräyssäiliö, kolme penkkiä ja yksi valaisin.
Koirapuiston kuvaus	Avoin ja valoisa, mutta myös paahteinen ja hieman aution oloinen. Pinta-materiaalina paksu kerros havupuuhaketta.
Yleisilme 2011	Yleisilme siisti, mutta yksitoikkoinen. Pintamateriaaleissa voisi olla vaihtelevuutta ja jotain varjostavaa kasvillisuutta voisi olla. Aita sopii maisemaan.
Kunnostustarve:	K (kunnostettava)

3 Hakametsä

Kaupunginosa	133 Kissanmaa
Katuosoite	Uudenkylänkatu
Asemakaavamerkintä	VL-3
Sijainti kaupunkirakenteessa	Hakametsän hallin viereisessä metsikössä. Yhteys puistometsän kevyen liikenteen reitiltä ja Hervannan valtavyöhykän kevyen liikenteen väylältä.
Rakentamivuosi	1997
Inventointivuosi	2007
Pinta-ala	4478 m ² , jaettu isojen ja pienten koirien puoliin
Pysäköintipaikat	Paikotusmahdollisuus Hakametsän hallin paikoitusalueella.
Tehdyt kunnostukset	Koirapuisto on peruskorjattu kesällä 2008. Aidat uusittiin ja puisto muutettiin kaksiosaiseksi, minkä lisäksi portteja lisättiin. Roska-astia vaihdettiin 3 m ³ syväkeräysastiaan, ja pussiautomaatteja uusittiin 2 kpl. Aitaukseen lisättiin ilmoitustaulu, asennettiin kolme penkkiä, liikennemerkki ja kaksi valaisinta. Haketta lisättiin.
Koirapuiston kuvaus	Metsäinen ja varjoisa. Sisääntuloalue soraa ja haketta, muu alue luonnon-tilainen. Metsässä mukavia polkuja ja kulunut katos.
Yleiskuva 2011	Yleisilme siisti. Aidat sopivat metsäiseen ympäristöön.
Kunnostustarve	S (säilyy nykyisellään)

4 Ahvenispuisto

Kaupunginosa	65 Hervanta
Katuosoite	Teekkarinkatu
Asemakaavamerkintä	PI
Sijainti kaupunkirakenteessa	Puistossa Teekkarinkadun ja Ahvenisjärven välisellä alueella. Yhteys Teekkarinkadulta ja Ahvenispuiston käytävältä.
Rakentamisvuosi	1997
Inventointivuosi	2007
Pinta-ala	2190 m ²
Pysäköintipaikat	Ei paikoitusta erikseen, paikoitus tarvittaessa Teekkarinkadun varrella.
Tehdyt kunnostukset	Vuonna 2008 korjattu aita, lisätty haketta pintamateriaaliksi, siistitty kasvillisuutta ja muutettu penkkien sijoittelua. Lisäksi lisätty yksi valaisin ja asennettu ilmoitustaulu.
Koirapuiston kuvaus:	Metsäinen ja varjoisa. Pintamateriaalina havupuun kuorihaketta, osa alueesta nurmettunutta metsän pohjaa. Maasto vaihteleva ja kallioinen.
Yleisilme 2011	Aita erittäin huonokuntoinen, epäsiisti ja liian matala, kalusteet kuluneita.
Kunnostustarve	K (kunnostettava)

5 Härmälän rantapuisto

Kaupunginosa	303 Rantaperkiö
Katuosoite	Haapakuja
Asemakaavamerkintä	VL
Sijainti kaupunkirakenteessa	Puistossa kevyen liikenteen väylän varrella Hatanpään koulun pohjoispuolella rinnemaastossa. Kevyen liikenteen yhteys Hatanpäästä Vihilahdenpuiston kautta sekä Härmälästä Haapakujan ja Tuomikujan kautta.
Rakentamisvuosi	1998
Inventointivuosi	2007
Pinta-ala	1175 m ³
Pysäköintipaikat	Ei pysäköintipaikkoja
Tehdyt kunnostukset	Vuonna 2008 lisätty syväkeräyssäiliö, yksi pussiautomaatti sekä ilmoitustaulu. Lisäksi korjattu aita, raivattu kasvillisuutta ja lisätty haketta pintamaateriaaliksi.
Koirapuiston kuvaus	Sijaitsee pohjoisrinteessä, melko varjoisa. Aita paikoin vinossa, ja erikoisia tukivirityksiä aita tukemassa. Kalusteet kuluneita. Maassa useita kuoppia ja teräväreunaisia kiviä.
Yleisilme 2011	Kulunut ja epäsiisti.
Kunnostustarve	K (kunnostettava)

6 Isolammenpuisto

Kaupunginosa	60 Kaukajärvi
Katuosoite	Isoniitynpolku
Asemakaavamerkintä	PI
Sijainti kaupunkirakenteessa	Isolammenpuistossa kevyen liikenteen reittien ympäröimällä metsäisellä alueella. Kohteeseen pääsee hiekkapintaisia puistoreittejä pitkin kolmelta suunnalta.
Rakentamisvuosi	1998
Inventointivuosi	2007
Pinta-ala	2048 m ²
Pysäköintipaikat	Ei järjestettyä paikoitusta. Autolla pääsee melko lähelle Hikivuorenkatua pitkin.
Tehdyt kunnostukset	Vuonna 2008 maanpintaa nostettu kuivatuksen parantamiseksi sekä lisätty ilmoitustaulu.
Koirapuiston kuvaus	Lehtomaista koivumetsää. Etualan kulunut osa on katteella ja aitauksen taemmat osat luonnontilaisempia.
Yleisilme 2011	Aita ja portti vinossa ja huonokuntoisia, ilmoitustaulu vinossa, kalusteet kuluneita. Maassa paljon kuoppia. Ilmoitustaulu töhritty. Yleisilme todella hoitamaton.
Kunnostustarve:	K (kunnostettava)

7 Santalahdenpuisto

Kaupunginosa	108 Särkänniemi VIII
Katuosoite	Simppoonkatu
Asemakaavamerkintä	VP
Sijainti kaupunkirakenteessa	Sijaitsee viheralueella kevyen liikenteen väylän varrella, muita virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja lähellä. Uusia asuntoja lähellä.
Rakentamisvuosi	2000
Inventointivuosi	2007
Pinta-ala	3147 m ²
Pysäköintipaikat	Pysäköintimahdollisuus, tosin ei rakennettu.
Tehdyt kunnostukset	Vuonna 2008 lisätty 750 litran syväkeräyssäiliö sekä infotaulu. Lisäksi pintamaata haketettu ja huoltoportti korjattu.
Koirapuiston kuvaus	Avoimella paikalla Näsijärven rannassa. Pääosin nurmikkoa, harvoja yksittäispuita aitauksen laidoilla. Sisääntuloaukio hiekaista soraa.
Yleiskuva 2011	Kohtuullisen siisti. Joitakin kuivuneita puita. Reheviä rikkaruohokasvustoja aitauksen laidoilla. Aita voisi olla tyylikkäämpi ja kevytrakenteisempi maisemallisesti hienolla paikalla.
Kunnostustarve	K (kunnostettava)

8 Viirapuisto

Kaupunginos	270 Ryydynpohja
Katuosoite	Linjakatu
Asemakaavamerkintä	VL
Sijainti kaupunkirakenteessa	Sijaitsee kevyen liikenteen väylän varrella. Yhteys myös asuntokaduilta.
Rakentamisvuosi	2000
Inventointivuosi	2007
Pinta-ala	1927 m ²
Pysäköintipaikat	Pysäköinti mahdollista läheisten asuntokatujen päissä olevilla levennyksillä.
Tehdyt kunnostukset	Vuonna 2008 lisätty pussiautomaatti, ilmoitustaulu sekä kolme penkkiä. Lisäksi aitauksen kasvillisuutta raivattu, lisätty haketta sekä aita oikaistu.
Koirapuiston kuvaus	Kostealla paikalla rikkaruoho- ja pajukkovaltainen alue. Pintamateriaali hiekaista soraa.
Yleisilme 2011	Kulunut ja epäviihtyisä. Aidat monin paikoin vinossa, valaisin vinossa, penkki rikki. Reheviä rikkauohokasvustoja.
Kunnostustarve	K (kunnostettava)

9 Vestonpuisto

Kaupunginosa	40 Leinola
Katuosoite	Vestonkatu
Asemakaavamerkintä	PL
Sijainti kaupunkirakenteessa	Vestonkadun varrella, kevyen liikenteen väylän varrella. Pientaloasutusta Vestonkadun toisella puolella. Sijainti melko syrjäinen asuntoalueella.
Rakentamisvuosi	2002
Inventointivuosi	2007
Pinta-ala	3143 m ²
Pysäköintipaikat	Ei erikseen pysäköintipaikkoja, paikoitus kadun varressa.
Tehdyt kunnostukset	Vuonna 2008 laajennettiin hakealuetta ja raivattiin kasvillisuutta. Roska-astioita lisättiin 2 kpl ja puistoon asennettiin ilmoitustaulu.
Koirapuiston kuvaus	Metsäinen ja rauhallinen, varjoisa. Sisääntuloaukio kivituhkapintainen, muuten luonnonmaastoa. Kiviä ja kalliopintaa on runsaasti, eteläreunan jyrkkää rinnettä ei juuri käytetä.
Yleisilme 2011	Kohtuullisen siisti, kalusteet kuluneita. Aita sopii metsäiseen ympäristöön.
Kunnostustarve	K (kunnostettava)

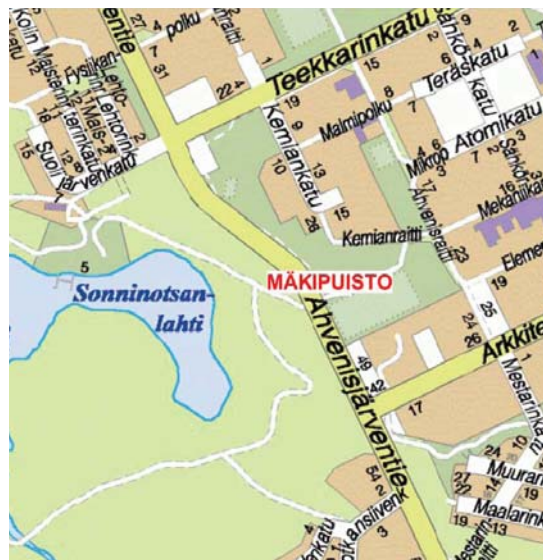
10 Vähäjärvenpuisto

Kaupunginosa	301 Härmälä
Katuosoite	Perkiönkatu
Asemakaavamerkintä	VP-3
Sijainti kaupunkirakenteessa	Vähäjärvenpuiston länsiosassa Pirkkalan rajan tuntumassa, Pirkkahallin pohjoispuolella, Perkiönkadulta johtavan kevyen liikenteen väylän ja hallin harjoituskentän sivuitse kulkevan väylän arressa.
Rakentamisvuosi	2002
Inventointivuosi	2007
Pinta-ala	4185 m ² (jaettava isojen ja pienten koirien puoliin)
Pysäköintipaikat	Pirkkahallin paikoitusalue käytettävissä.
Tehdyt kunnostukset	Vuonna 2008 kosteusongelmia korjattiin sekä salaojittamalla että täyttämällä koira-aitausta. Täyttömaan päälle lisättiin kulutuskerros. Puiston kasvillisuutta siistittiin ja portti uusittiin. Läheisten puistokäytävien ja koirapuiston valaistusta lisättiin, ja koirapuistoon asennettiin syväkeräyssäiliö ja ilmoitustaulu.
Koirapuiston kuvaus	Pääosin nurmea, jonkin verran lehtipuita, valoisa. Alueen keskellä kivituhkapintainen juoksulenkki. Laajoja alueita katettu myös puuhakkeella.
Yleisilme 2011	Kohtuullisen siisti, kalusteet kuluneita. Aita voisi olla siistimpi.
Kunnostustarve	K (kunnostettava)

11 Villilänpuisto

Kaupunginosa	233 Rahola
Katuosoite	Simolankatu
Asemakaavamerkintä	VL-3
Sijainti kaupunkirakenteessa	VT 12 -moottoritien eteläpuolella Raholan Jurvalankadun ja Simolankadun välisen rantareitin varrella.
Rakentamisvuosi	2005
Inventointivuosi	2007
Pinta-ala	3466 m ² (jaettava isojen ja pienten koirien puoliin)
Pysäköintipaikat	Paikotusmahdollisuus puiston itälaidassa.
Tehdyt kunnostukset:	Vuonna 2008 lisätty 750 litran syväkeräyssäiliö sekä ilmoitustaulu.
Koirapuiston kuvaus	Metsäinen (mäntyjä ja koivuja), ihan miellyttävä alue. Puiston sisällä pieni, sorapintainen reitti. Sisääntuloalue sorapintainen, metsänpohjaa katettu risuhakkeella. Aita sopii ympäristöön.
Yleisilme 2011	Kohtuullisen siisti.
Kunnostustarve	K (kunnostettava)

Mäkipuiston koirapolku

Kaupunginosa	65 Hervanta
Katuosoite	Ahvenisjärventie–Kemianraitti
Asemakaavamerkintä	PL
Sijainti kaupunkirakenteessa	Etelä-Hervannassa Mäkipuiston alueella. Ympärillä on kerros-, rivi- ja omakotitalotontteja sekä urheilukenttiä. Mäkipuisto rajoittuu osaltaan Ahvenisjärventiehen ja Teekkarinkatuun.
Rakentamisvuosi	
Inventointivuosi	2008
Pinta-ala	-
Pysäköintipaikat	Ei järjestettyjä pysäköintipaikkoja
Tehdyt kunnostukset	Mäkipuiston koirapolkua ei kunnostettu vuoden 2008 kunnostuskierroksen yhteydessä.
Koirapolun kuvaus	Metsäinen, melko suurien puiden varjostama kapea polku.
Yleisilme 2011	Viehättävä metsäpolku, yleisilme siisti.
Kunnostustarve	S (säilyy nykyisellään)

KOIRA-AITAUS

MALLIPUURUSTUS
MK 1:500

Ei mittakaavassa!

Koira-aitauksen mallipuurstus Koira kuntalaisena-oppaasta (2007).

Koirapuistojen ylläpidon tehtävämäärittelyt

Hoito

Milloin työ on suoritettava

Koirapuiston hoitotyö on suoritettava kohdekohtaisten suunnitelmien mukaisesti. Mikäli em. suunnitelmaa ei ole olemassa, hoitotoimenpiteet ajoitetaan ja mitoitetaan kohteen käyttöasteen mukaan.

Työselostus

Koirapuistojen hoito pitää sisällään seuraavat hoitotehtävät:

- puhtaanapito
- talvihoito
- kesähoito
- pussiautomaattien täyttäminen
- pintamateriaalin (esim. hiekka, hake) lisäys ($\leq 8 \text{ m}^3$)
- varusteiden ja kalusteiden käyttökunnon varmistaminen (esim. aidat, portit, penkit, roska-astia, infotaulut)

Koirapuistot hoidetaan Viherympäristöliitto Ry:n julkaisun ”Viheralueiden hoito VHT ’05” mukaisesti.

Koirapuistojen varusteiden ja kalusteiden kunnostuksen tarve tarkistetaan keväällä 1.5.–15.5. välisenä aikana.

Kalusteiden ja varusteiden käyttökunto varmistetaan aina muun hoitotyön ohessa. Aitojen toimivuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Havaitut puutteet, kuten koirien kaivamat kuopat aitojen vieressä, korjataan ensi tilassa. Aitojen ja parkkipaikkojen vierustat niitetään kaksi kertaa kesän aikana.

Talvihoitotyöhön kuuluu porttien edustojen, parkkipaikkojen ja kulkuväylien putsaaminen lumesta.

Hoitotoimenpiteet tulee sovittaa yhteen ympäröivien alueiden hoidon kanssa.

Laatuvaatimukset

Hoidon laatutason on hoitoluokan vaatimusten sekä julkaisun ”Viheralueiden hoito VHT ’05” kuvauksen mukainen.

Koirapuiston varusteiden ja kalusteiden tulee olla toimintakuntoisia, siistejä ja niiden käyttömukavuuden olla hyvä. Alueen muissa kalusteissa, esimerkiksi penkeissä tai roska-astioissa, ei saa olla tahraavaa likaa tai töherryksiä.

Tarkastustoiminnan tulee olla jatkuvaa.

Laaduntoteaminen

Koirapuistojen hoidon laatutaso todetaan silmämääräisesti. Hoitotoimenpiteiden aloitusajankohta ja hoitokertojen tiheys tarkastetaan työmaapäiväkirjasta.

Dokumentointi

Työmaa- tai toimenpidepäiväkirja sekä urakka-asiakirjoissa tehty raportointi.

Kunnossapito

Milloin työ on suoritettava

Koirapuistojen kunnossapitotyö on suoritettava kohdekohtaisten suunnitelmien mukaisesti. Mikäli em. suunnitelmaa ei ole olemassa, kunnossapitotoimenpiteet ajoitetaan ja mitoitetaan koirapuiston käyttöasteen mukaan.

Työselostus

Koirapuistojen kunnossapito pitää sisällään seuraavat tehtävät:

- varusteiden ja kalusteiden kunnostus- ja korjaustyöt
- varusteiden muutostyöt, uuden asentaminen sekä vanhan korvaaminen uudella
- pintamateriaalin lisäys (yli 8m³ alalle)

Laatuvaatimukset

Kunnossapidetty koirapuisto, sekä sen varusteet ja kalusteet, on käyttäjälleen turvallinen ja miellyttävä. Ilmenneet vakavat, turvallisuutta vaarantavat puutteet tulee merkitä välittömästi ja tarvittaessa välineen käyttö on estettävä. Vaurioitunut varuste tai kaluste tulee tällöin korjata ensitilassa. Kunnossapitotyön jälkeen varuste tai kaluste on uutta vastaavassa kunnossa ja täyttää kunnostushetkellä voimassa olevat vaatimukset.

Käytettävien materiaalien tulee olla hyväksyttyjä.

Laaduntoteaminen

Koirapuistojen kunnossapidon laatutaso todetaan silmämääräisesti. Toimenpiteiden aloitus-ajankohta ja tiheys tarkastetaan työmaapäiväkirjasta.

Dokumentointi

Työmaa- tai toimenpidepäiväkirja sekä urakka-asiakirjoissa määrätty raportointi.

Koirapuiston säännöt

Vastuu koirasta aitauksessa on aina ulkoiluttajalla

- Mene itse edellä aitaukseen
- Ole koirasi mukana, älä jätä sitä yksin aitaukseen
- Muistathan, että kaikki koirat eivät ole tottuneet lapsiin
- Sinä vastaat itse vaatteistasi, mikäli ne likaantuvat

Mikäli aitaus on jaettu isoille ja pienille koirille, noudata jakoa

- Pieni koira on alle 40 cm korkea ja painaa enintään 15 kg
- Älä vie suurta koiraa pienten koirien aitaukseen.
- Pieni koira voi ulkoilla suurten koirien kanssa ulkoiluttajansa vastuulla

Pidä koirasi vapaana aitauksessa

- Varmista, että koirasi tulee toimeen muiden koirien kanssa. Mikäli et ole varma koirasi käyttäytymisestä, poistu aitauksesta muiden saapuessa sinne.
- Koirasi turvallisuuden vuoksi poista siltä aina kaulapanta, valjaat ja mahdolliset vaatteet aitaukseen mennessäsi.
- Älä ota koiraa syliin aitauksessa.

Kiimassa olevaa tai sairasta koiraa ei saa tuoda aitaukseen

Huolehdi, että koirasi rokotukset ovat kunnossa

Koirien omien lelujen tuonti aitaukseen ja lelujen, keppien, lumipallojen ja kaiken muunkin heittäminen aitauksessa on kielletty

Huolehdi aitauksen siisteydestä ja valvo koiraasi

- Järjestyslaki velvoittaa korjaamaan ulosteet niille varattuun roska-astiaan
- Suojele alueen kasvillisuutta ja rakenteita
- Älä anna koirasi kaivaa kuoppia, ne ovat turvallisuusriski

Pidä huoli, ettei koirasi haukunnallaan tai muuten häiritse naapuruston rauhaa varsinkaan yöaikaan klo 22–07

Ilmoita havaitsemastasi turvallisuutta heikentävästä puutteesta tai ilkivallasta nauhoittavaan päivystysnumeroon 0400 981 717 tai sähköpostiin palvelupiste.frenckell@tampere.fi

Pidä aitauksen portit aina suljettuina

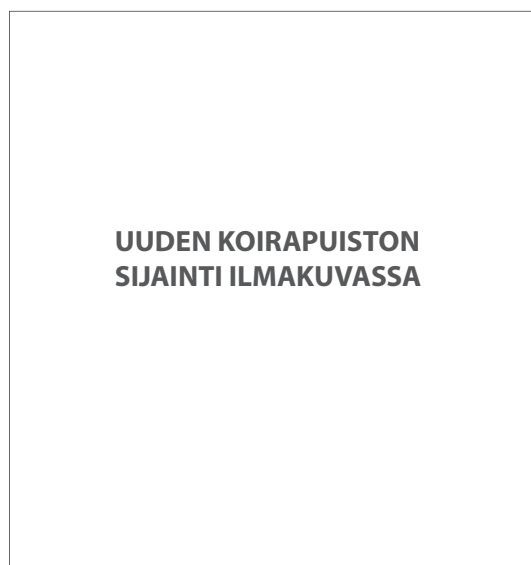
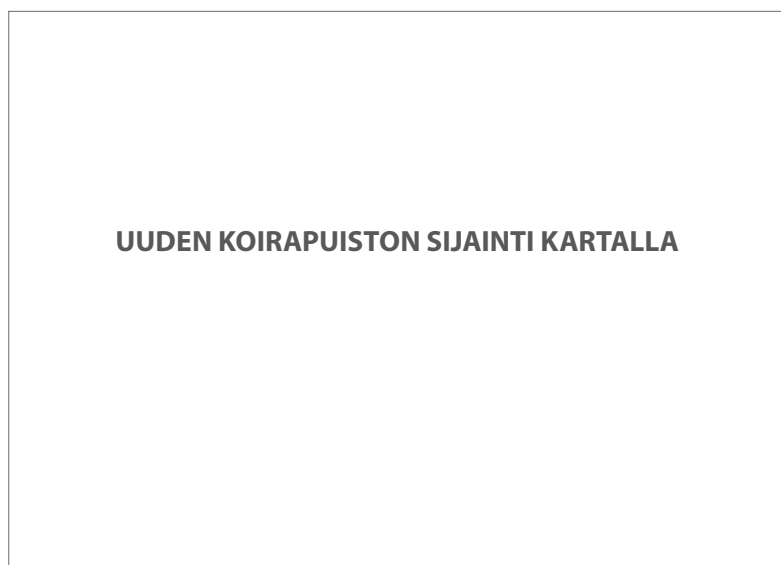
Vaihe	TAMPEREEN KOIRAPUISTOT, ALUSTAVA INVESTOINTIOHJELMA 2012–2020			1000 €
	Vuosi	Perusparannus	Uudet koirapuistot	
1	2012	Viirapuiston koirapuisto		80
	2013	Ahvenispuiston koirapuisto		120
	2014		Tunturin koirapuisto (13)	120
	2015	Näyttämönpuiston koirapuisto		80
			2012–2015 yht.	400
2	2016		Atalanpuiston koirapuisto (14)	130
	2017	Isolammenpuiston koirapuisto		130
	2018	Santalahdenpuiston koirapuisto		150
	2019		Santaharjunpuiston koirapuisto (15)	160
	2020	Vähäjärvenpuisto		120
			2016–2020 yht.	690
3	2021-2025		Varsanpuiston koirapuisto (16) Isokuusen koirapuisto (17) Pähkinämäen koirapuisto (18)	
		Vuoden 2020 jälkeen koirapuistojen toteutusjärjestys on ohjeellinen.	Niemenrannan koirapuisto (19) Kämmenniemen koirapuisto (20)	
4	2026-		lidesjärven koirapuisto (21) Pehkusuonpuiston koirapuisto (22) Ojalan koirapuisto (23) Linnainmaanpuiston koirapuisto (24) Hutikonpuiston koirapuisto (25) Nurmin koirapuisto (26)	

UUDET KOIRAPUISTOT

Uudet koirapuistot		
13	Tunturin koirapuisto	s. 74
14	Atalan koirapuisto	s. 75
15	Santaharjunpuiston koirapuisto	s. 76
16	Varsanpuiston koirapuisto	s. 77
17	Isokuusen koirapuisto	s. 78
18	Pähkinämäen koirapuisto	s. 79
19	Niemenrannan koirapuisto	s. 80

Uudet koirapuistot		
20	Kämmenniemen koirapuisto	s. 81
21	Iidesjärven koirapuisto	s. 82
22	Pehkusuonpuiston koirapuisto	s. 83
23	Ojalan koirapuisto	s. 84
24	Linnainmaanpuiston koirapuisto	s. 85
25	Hutikonpuiston koirapuisto	s. 86
26	Nurmin koirapuisto	s. 87

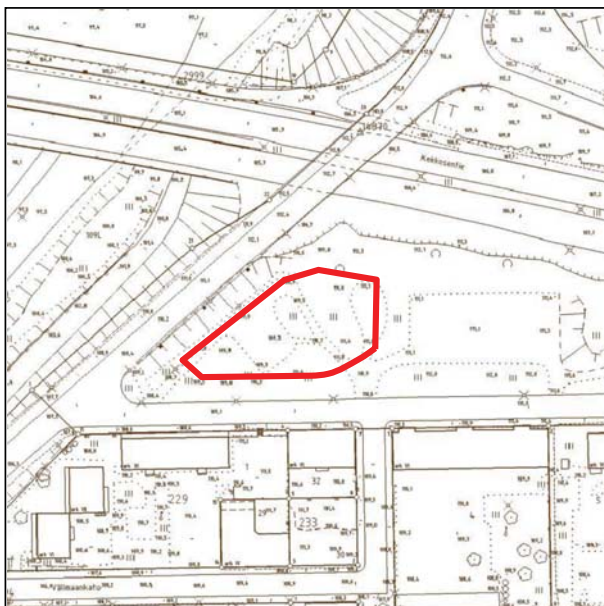
Esimerkki kohdekortista

Koirapuiston nimi

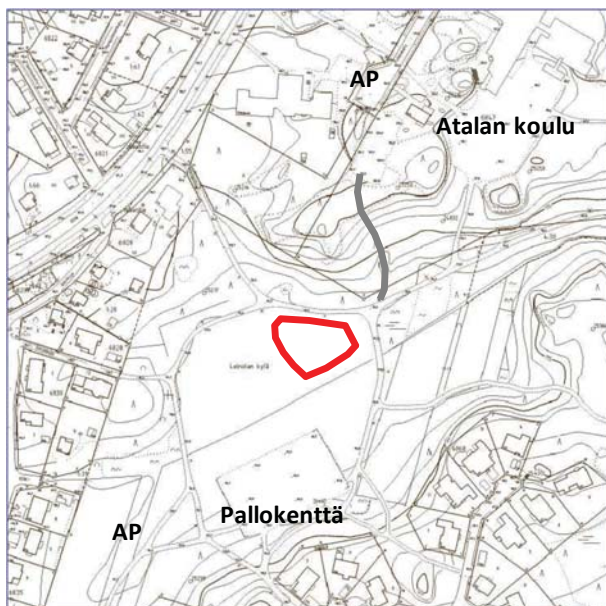
Kaupunginosa	Kaupunginosan numero ja nimi
Sijainti	Koirapuistolla ei ole virallista katuosoitetta. Koirapuistoa voi ympäröidä useita katuja ja sinne saattaa olla useita kulkuyhteyksiä. Korttiin on merkitty lähin/lähimmät kadut.
Sijainti kaupunkirakenteessa	Kuvaus koirapuiston sijainnista kaupunkirakenteessa
Sijainti viherverkossa	Sijainti viherverkossa, hoitoluokka
Pinta-ala	m ²
Ympäristön kuvaus	Lyhyt kuvaus ympäristöstä, johon uusi koirapuisto sijoittuu
Huoltoyhteys ja käyntiportti	Huolto- ja kulkuyhteys koirapuistoon
Kevyt liikenne	Kevyen liikenteen yhteydet koirapuiston ympäristössä
Paikoitus	Paikoitusmahdollisuus koirapuiston läheisyydessä
Huomioitavaa	Rakentamiseen liittyvät erityishuomiot

Uudet koirapuistot vuoteen 2020 mennessä (kohdekortit)

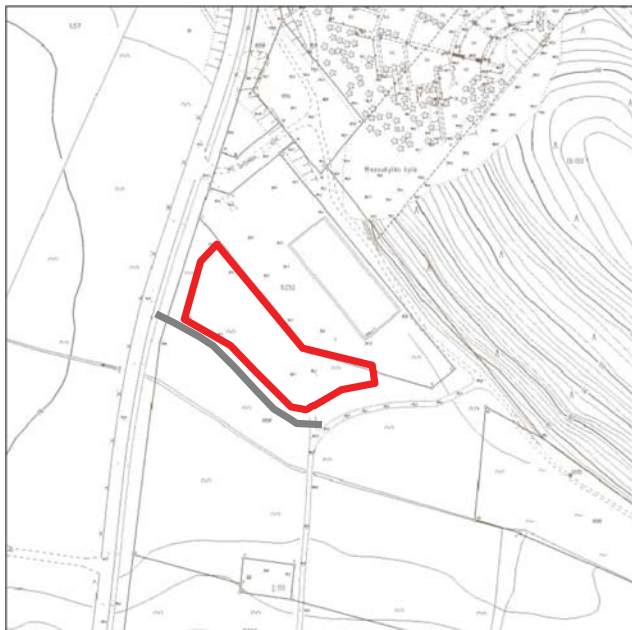
13 Tunturin koirapuisto

Kaupunginosa	127 Lappi
Sijainti	Tunturin suojaviheralue, Tunturikatu
Sijainti kaupunkirakenteessa	Keskustassa. Naistenlahdenkadun ja Kekkosen tien risteyksen tuntumassa, liikennemelualueella, asutuksen välittömässä läheisyydessä.
Sijainti viherverkossa	Liikenteen suojaviheralueella, hoitoluokat A2, pohjoisosa A3. Puiston itäosassa pallokenttä ja lähileikkipaikka.
Pinta-ala	N. 1900 m ² ; kaksiosainen koirapuisto
Ympäristön kuvaus	Tasainen, osin loivasti kumpareinen; puistopuita, nurmikkoa, käytävät ja pieni aukio kivituhkapintaisia.
Huoltoyhteys ja käyntiportti:	Yhteydet Tunturikadulta
Kevyt liikenne	Tunturikadulla jalkakäytävä, kevyen liikenteen väylä Naistenlahdenkadun varrella.
Paikoitus	Paikoitusmahdollisuus Tunturikadulla.
Huomioitavaa	Suojaistutustarve Tunturikadun varrella. Pohjarakenteet valmiina.

14 Atalanpuiston koirapuisto

Kaupunginosa	31 Atala
Sijainti	Atalanpuisto; Nikinkatu. Aitolahdentien itäpuolella, Nikinväylän ja Atanväylän rajaaman alueen keskellä.
Sijainti kaupunkirakenteessa	Keskeinen Atalan kaupunginosassa. Entisellä peltoalueella avo-ojan ja Atalan pallokentän pohjoispuolella.
Sijainti viherverkossa	Kaupunginosapuistossa; avoimella viheralueella, hoitoluokka B3, maisemaniitty.
Pinta-ala	N. 1400 m ² , riittävä yksiosaiselle koirapuistolle, pieni kaksiosaiselle koirapuistolle.
Ympäristön kuvaus	Alavaa rehevää maisemaniittyä, pajuja ojanvarsilla, yksittäisiä koivuja. Avointa aluetta rajaavat metsäiset rinteet.
Huoltoyhteys ja käyntiportti	Yhteys Atalanpuiston kevyen liikenteen väylältä.
Kevyt liikenne	Kevyen liikenteen väylä koirapuiston pohjoispuolella. Yhteys Aitolahdentielle, Nikinväylälle ja Atanväylälle. Polku koulun tontin kautta Pulkkakadulle; polun kunnostustarve.
Paikoitus	Pallokentän länsipuolella, yhteys Nikinkadun kautta. Paikoitusmahdollisuus myös Pulkkakadun päässä.
Huomioitavaa	Rakentaminen edellyttää salaojitusta ja osittaista pintatäyttöä.

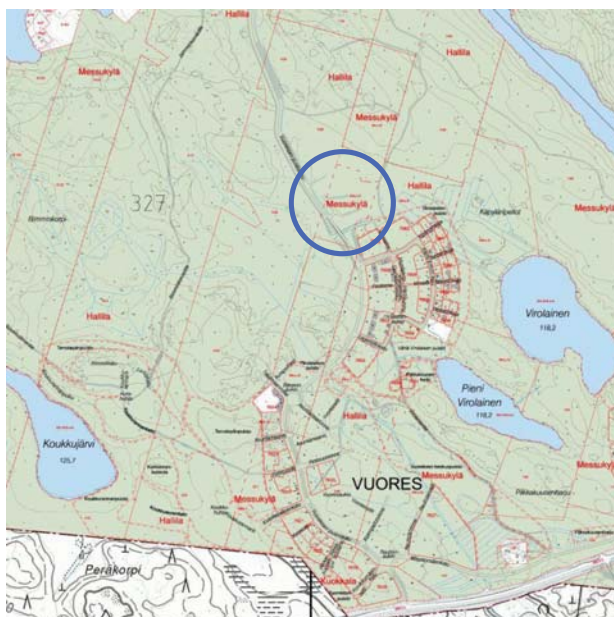
15 Santaharjunpuiston koirapuisto

Kaupunginosa	55 Viiala
Sijainti	Santaharjunpuisto, Kirkonmäenkatu
Sijainti kaupunkirakenteessa	Messukylän ja Viialan kaupunginosien välisellä itä-länsisuuntaisella virkistysaluevyöhykkeellä Kirkkosuon laaksossa, Messukylän uurnahautausmaan ja golfhallin eteläpuolella. Lännessä golf-kenttä, itäpuolella Aakkulanharju.
Sijainti viherverkossa	Aluepuistossa, maiseman- ja luonnonhoitoalueella, hoitoluokat C1 ja C3, lähi- ja suojametsät.
Pinta-ala	N. 3500 m ² , riittävä kaksiosaiselle koirapuistolle.
Ympäristön kuvaus	Osa alavaa ojanvarren suojametsää, osa puoliavointa metsittynyttä niittyä. Sijoittuu osittain golfhallin rakentamisen yhteydessä muodostetuille läjitysmaakumpareille.
Huoltoyhteys ja käyntiportti	Huolto Santaharjunpuiston ja/tai Kirkonmäenkadun kevyen liikenteen väylän kautta, käyntiportti uudelta kl-väylältä.
Kevyt liikenne	Alueella kattava ja toimiva kevyen liikenteen verkosto.
Paikoitus	Paikoitusmahdollisuus golfhallin tai uurnahautausmaan paikoitusalueella.
Huomioitavaa	Uuden kevyen liikenteen yhteyden rakentaminen edellyttää täyttöä ojanvarsivyöhykkeellä. Luontoselvitystarve. Santaharjunpuiston vihersuunnitelma hyväksytty v. 2006.

16 Varsanpuiston koirapuisto

Kaupunginosa	9 Takahuhti
Sijainti	Varsanpuisto, Huhmarinkadun, Irjalankadun ja Kuusimäenkadun rajamalla alueella.
Sijainti kaupunkirakenteessa	Keskeisellä itä-länsisuuntaisella pientaloalueiden ympäröimällä avointen viheralueiden vyöhykkeellä, palstaviljelyalueen itäpuolella.
Sijainti viherverkossa	Maiseman- ja luonnonhoitoalueella, maisemaniitty ja -peltoalueella, hoitoluokka B3 ja B1, maisemaniitty, maisemapelto.
Pinta-ala	N. 3200 m ² , riittävä kaksiosaiselle koirapuistolle.
Ympäristön kuvaus	Loiva rinne, avointa peltoa ja niittyä, itäpuolella puustoiset saarekkeet.
Huoltoyhteys ja käyntiportti	Huolto uudelta kevyen liikenteen väylältä Kuusimäenkadun tai Kolarinkadun kautta, käyntiportti uudelta kl-väylältä.
Kevyt liikenne	Alueella kattava ja toimiva kevyen liikenteen verkosto.
Paikointus	Koirapuiston käyttäjiä ja palstaviljelijöitä varten toteutettavissa puiston eteläosaan.
Huomioitavaa	Loivarinteinen pelto- ja niittyalue on kantakaupungissa osa merkittävää kulttuurimaisemaa. Aluetta käytetään talvella mäenlaskuun. Talvikäytön mahdollisuus säilytettävä.

Ohjeellinen koirapuiston sijainti

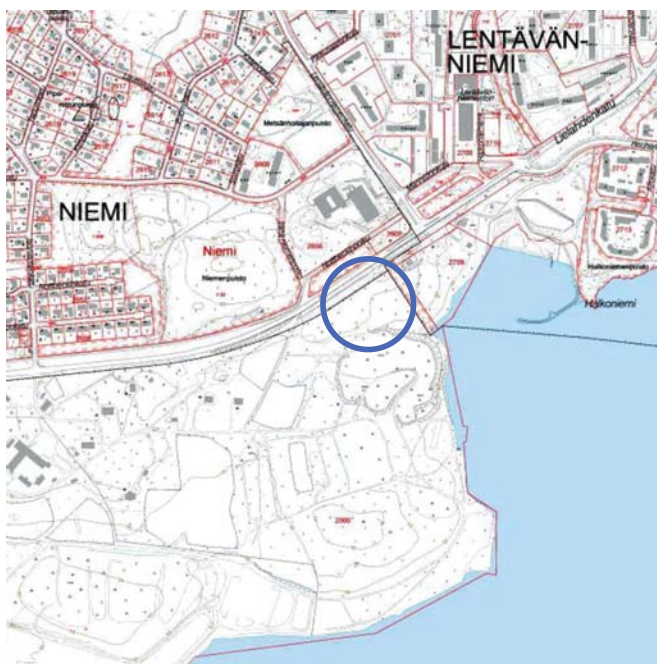
17 Isokuusen koirapuisto

Kaupunginosa	327 Vuores
Sijainti	Keskeisesti Vuoreksen kaupunginosan alueella, Isokuusen kaava-alueella Vuoreksen puistokadun itäpuolella.
Sijainti kaupunkirakenteessa	Tavoitteena sijainti väljästi asuinkortteleiden välisellä lähivirkistysalueella.
Sijainti viherverkossa	Viherreittinä toimivalla lähivirkistysalueella; alustava tavoitehoitoluokka ympäristössä A3 ja C1, käyttö- ja suojaviheralue sekä lähimetsä.
Pinta-ala	Tavoite yli 3000 m ² , joka olisi riittävä kaksiosaiselle koirapuistolle.
Ympäristön kuvaus	Tavoitteena osittainen luonnonmukaisuus.
Huoltoyhteys ja käyntiportti	Huoltoyhteys Vuoreksen puistokadulta tai kevyen liikenteen väylältä.
Kevyt liikenne	Hyvät kevyen liikenteen yhteydet eri puolilta Vuoresta.
Paikoitus	Tavoitteena paikoituksen järjestäminen koirapuiston yhteyteen.
Huomioitavaa	Koirapuiston tilavaraus ennakoidaan yleissuunnitelman ja asemakaavan laadinnassa.

18 Pähkinämäen koirapuisto

Kaupunginosa	323 Peltolammi
Sijainti	Pähkinämäki, Rukkamäenkadun ja Lempääläntien risteyksen tuntumassa.
Sijainti kaupunkirakenteessa	Peltolammin ja Multisillan kaupunginosien välissä lähivirkistysalueella, Peltolammin uimarannan itäpuolella.
Sijainti viherverkossa	Maiseman ja luonnonhoitoalueella, rinnemetsässä viherreitillä; hoitoluokka C1, lähimetsä.
Pinta-ala	N. 3000 m ² , niukahko kaksiosaiselle koirapuistolle.
Ympäristön kuvaus	Lehtipuuvaltaista rinnemetsää, eteläosassa haavikkoa. Eteläpuolella ojanvarsikosteikkoa.
Huoltoyhteys ja käyntiportti	Yhteys Rukkamäenkadulta, portit puistokäytävältä.
Kevyt liikenne	Peltolammin ympäristössä runsaasti ulkoilureittejä, itäpuolella Lempääläntien varressa kevyen liikenteen väylä, länsipuolella puistokäytävä.
Paikointus	Peltolammin uimarannan paikointusalueella, jonne etäisyys 240 m, tai mikäli mahdollista käyntiportin tuntumassa.
Huomioitavaa	Luontoselvitystarve. Eteläpuolisen kosteikon säilyminen turvattava. Liikenneturvallisuuteen kiinnitettävä huomiota paikoinnituksen suunnittelussa.

Ohjeellinen koirapuiston sijainti

Ote Niemenrannan yleissuunnitelmasta 2011

19 Niemenrannan koirapuisto

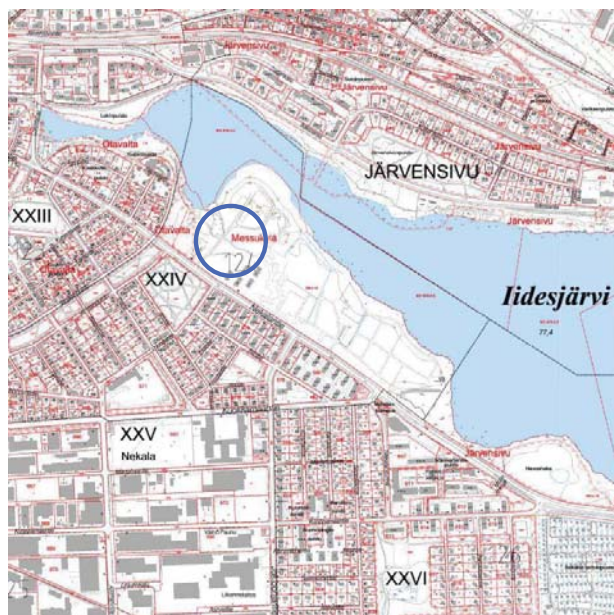
Kaupunginosa	263 Lielahdi
Sijainti	Niemenrannan kaava-alueen koillisosassa; Lielahdenkadun varrella.
Sijainti kaupunkirakenteessa	Luoteisella suuralueella, keskeisesti Lielahden, Niemen ja Lentävännien kaupunginosien rajalla pääväylän varrella.
Sijainti viherverkossa	Lähivirkistysalueella, joka toimii myös liikenteen suojaviheralueena; maiseman- ja luonnonhoitoalueella (harjut, rinteet); tavoitehoitoluokka C2, osin C1, ulkoilumetsä ja lähimetsä.
Pinta-ala	Tavoite n. 3500 m ² , riittävä kaksiosaiselle koirapuistolle.
Ympäristön kuvaus	Maasto vaihtelevaa paikoin kivikkoista, kaakkoon laskevan havupuuvallaisen metsärinteiden lakivyöhykkeellä.
Huoltoyhteys ja käyntiportti	Huoltoyhteys Niemenrannan kokoojakadulta, käyntiportti puiston kevyen liikenteen reitiltä.
Kevyt liikenne	Kevyen liikenteen väylä Lielahdenkadun varrella, reittejä Niemenrannan alueella, rannassa yhteys Lentävänniemeeseen.
Paikoitus	Tavoite Niemenrannan kokoojakadun varressa tai erillisellä paikoitusalueella.
Huomioitavaa	Koirapuiston sijoitus otettava huomioon asema-kaavoituksessa. Yleissuunnitelman kevyen liikenteen reittien tarkistustarve.

Ohjeellinen koirapuiston sijainti

20 Kämenniemen koirapuisto

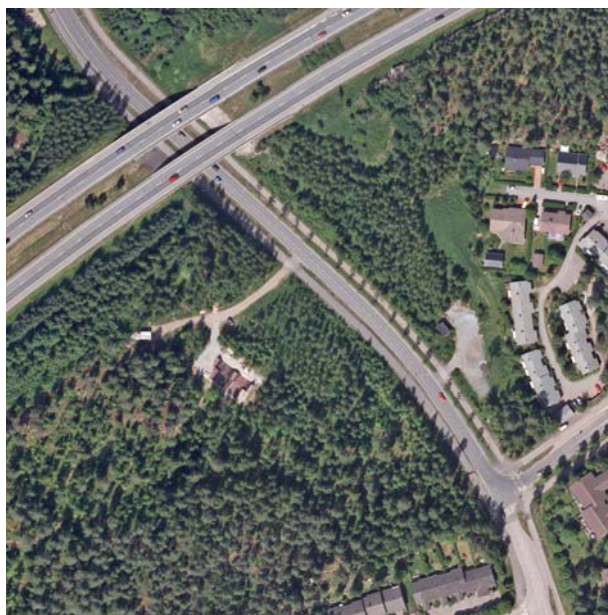
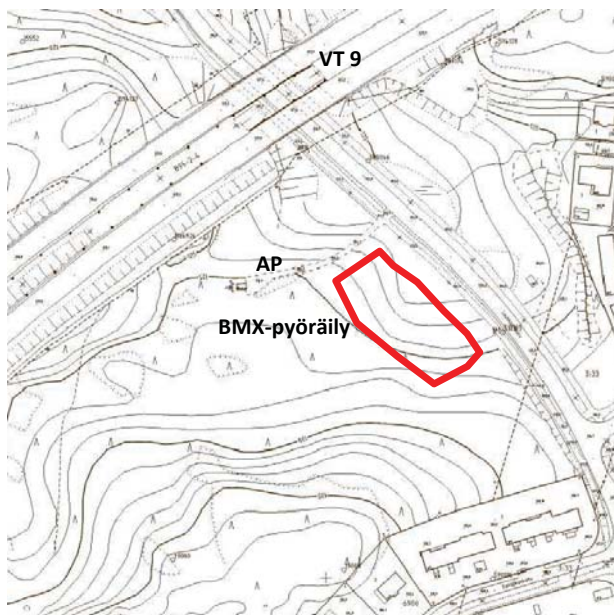
Kaupunginosa	90 Kämenniemi
Sijainti, ohjeellinen	Kämenniemessä Tapoonlahden venevalkaman eteläpuolella.
Sijainti kaupunkirakenteessa	Tavoitteena sijainti keskeisesti laajentuvan Kämenniemen alueella.
Sijainti viherverkossa	Luonnonmukaisella lähivirkistysalueella; alustava tavoitehoitoluokka ympäristössä B1 tai B3, maisemapelto tai -niitty.
Pinta-ala	Tavoite yli 3500 m ² , joka olisi riittävä kaksiosaiselle koirapuistolle.
Ympäristön kuvaus	Tavoitteena ympäristön luonnonmukaisuus
Huoltoyhteys ja käyntiportti	Yhteinen huoltoyhteys koirapuistolle ja veneiden säilytysalueelle.
Kevyt liikenne	Tavoitteena sujuvat yhteydet Kämenniemen eri osista.
Paikoitus	Tavoitteena yhteinen paikoitusalue venevalkamaa ja koirapuistoa varten.
Huomioitavaa	Koirapuiston tilantarve otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa.

Ohjeellinen koirapuiston sijainti.

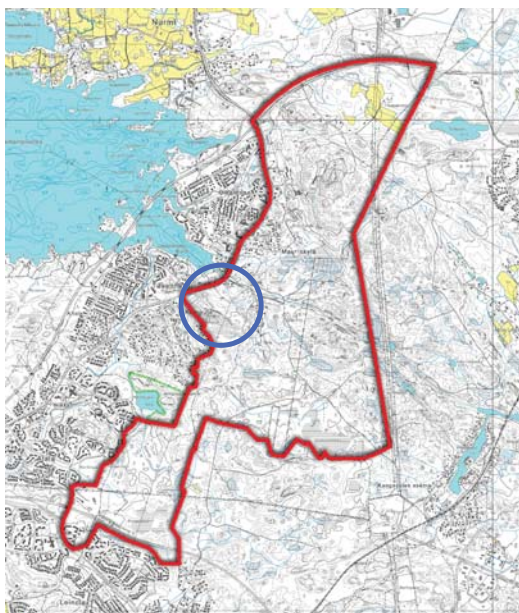
21 lidesjärven koirapuisto

Kaupunginosa	124 Nekala
Sijainti	lidesjärven osayleiskaava-alueella, lidesjärven eteläpuolella, Nekalantien pohjoispuolella.
Sijainti kaupunkirakenteessa	Keskisellä suuralueella keskustan läheisyydessä, pääväylän varrella.
Sijainti viherverkossa	Aluepuistossa, joka toimii myös maiseman- ja luonnonhoitoalueena (rannat, pienvesialueet); ympäristössä tavoitehoitoluokka A2/B3 sijainnista riippuen.
Pinta-ala	Tavoite n. 3500 m ² , riittävä kaksiosaiselle koirapuistolle.
Ympäristön kuvaus	Maasto melko tasaista tai loivasti rantaan viettävää, ympäristössä jonkin verran olevaa puustoa.
Huoltoyhteys ja käyntiportti	Huoltoyhteys Nekalantien kautta, käynti viheralueen kevyen liikenteen väylältä.
Kevyt liikenne	Itä-länsisuuntaiset kevyen liikenteen väylät Nekalantien varressa ja virkistysalueella.
Paikoitus	Järjestettävissä koirapuiston läheisyyteen.
Huomioitavaa	Koirapuiston sijoitus otettava huomioon maankäytön suunnittelussa.

22 Pehkusuonpuiston koirapuisto

Kaupunginosa	62 Hallila
Sijainti	Hallilan kaupunginosan länsipuolella, Loukkaankadun varrella VT9 valtatie- tien risteyksen tuntumassa.
Sijainti kaupunkirakenteessa	Itä-länsisuuntaisella virkistysalueella, jolla on merkitystä myös ekologise- na yhteytenä.
Sijainti viherverkossa	Viherreittinä toimivalla suojaviheralueella; hoitoluokka C2, ulkoilu- ja vir- kistysmetsät. Itäpuolella radioaseman tuntumassa BMX-pyöräilyrampit.
Pinta-ala	N. 2400 m ² ; riittävä yksiosaiselle koirapuistolle.
Ympäristön kuvaus	Loiva koivulla metsitetty koillisrinne. Länsipuolella havuvaltaista suoja- metsää.
Huoltoyhteys ja käyntiportti	Huoltoyhteys ja käyntiportti Loukkaankadulta radioasemalle johtavalta huoltoreitiltä.
Kevyt liikenne	Kevyen liikenteen väylä Loukkaankadun varressa, alueella ulkoilupolkuja. Veisun suuntaan johtavan ulkoilureitin kehittämistarve.
Paikoitus	Paikoitus radioasemalle johtavan huoltotien varrelle.
Huomioitavaa	Veisun suuntaan johtavan ulkoilureitin kehittämistarve.
Huomioitavaa	Liikennemelua vaimentava maaston muotoilu tai suojaistus voi olla tarpeen.

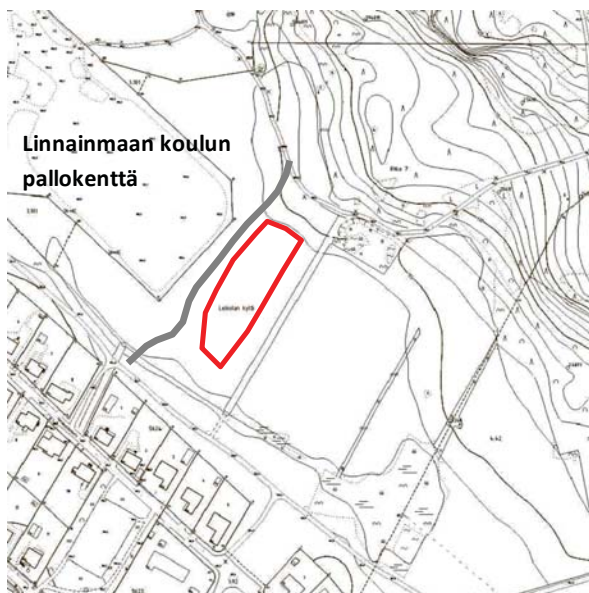

Ojalan osayleiskaava-alueen rajausta ja ohjeellinen koirapuiston sijainti

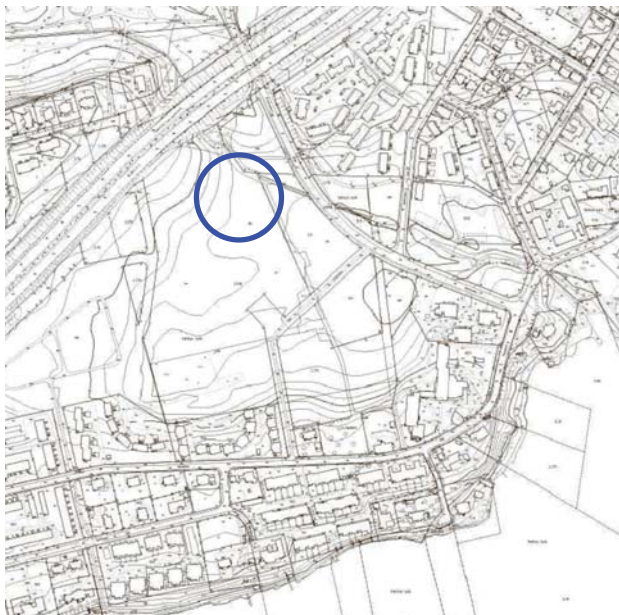
23 Ojalan koirapuisto

Kaupunginosa	32 Ojala
Sijainti, ohjeellinen	Ojalan kaava-alueella Aitolahdentien tuntumassa.
Sijainti kaupunkirakenteessa	Tavoitteena sijainti keskeisesti Kumpulan, Tasanteen, Olkahisen ja Ojalan alueella.
Sijainti viherverkossa	Luonnonmukaisella lähivirkistysalueella; alustava tavoitehoitoluokka ympäristössä C2, ulkoilumetsä.
Pinta-ala	Tavoite yli 3000 m ² , joka olisi riittävä kaksiosaiselle koirapuistolle.
Ympäristön kuvaus	Tavoitteena ympäristön luonnonmukaisuus.
Huoltoyhteys ja käyntiportti	Mahdollisen uuden kokoojakadun kautta.
Kevyt liikenne	Tavoitteena sujuvat kevyen liikenteen yhteydet Ojalan, Olkahisen, Tasanteen ja Kumpulan alueilta.
Paikointus	Tavoitteena paikoinnin järjestäminen koirapuiston tuntumaan.
Huomioitavaa	Koirapuiston tilavaraus ennakoitava osayleiskaavan / yleissuunnitelman ja asemakaavojen laadinnassa.

24 Linnainmaanpuiston koirapuisto

Kaupunginosa	37 Linnainmaa
Sijainti	Linnainmaanpuisto; Linnainmaan koulun, Mäenrinteenkadun, Koiramäenkadun ja Helakallionkadun välisellä alueella.
Sijainti kaupunkirakenteessa	Keskeinen Linnainmaa-Leinola alueella. Linnainmaan koulun kentän kaakkoispuolella.
Sijainti viherverkossa	Aluepuisto, viheraluetyyppi 5 (osa 20, ryhmäpuutarha-alueet), Hoitoluokka C2, ulkoilumetsä.
Pinta-ala	N. 3400 m ² ; riittävä kaksiosaiselle koirapuistolle.
Ympäristön kuvaus	Ympärillä monimuotoista luontoa. Tasainen alava alue, koivuvaltaista lehtimetsää. Pintavesiongelmia voi esiintyä ajoittain.
Huoltoyhteys ja käyntiportti	Yhteys koulun kentän itäpuolella sijaitsevalta kevyen liikenteen reitiltä, jonne yhteys Helakallionkadulta Linnainmaanpuiston kevyen liikenteen väylän kautta.
Kevyt liikenne	Eteläpuolella kevyen liikenteen väylä, pohjoispuolella puistokäytävien, polkujen ja latujen verkostoa; koululaisreittejä.
Paikoitus	Toteutettavissa puistoon Helakallionkadun tuntumaan.
Huomioitavaa	Sijaitsee täydennysrakentamisalueen länsipuolella (Ehyt-selvitys 2011). Kaavoituksessa otetaan huomioon koirapuiston tarve alueella.

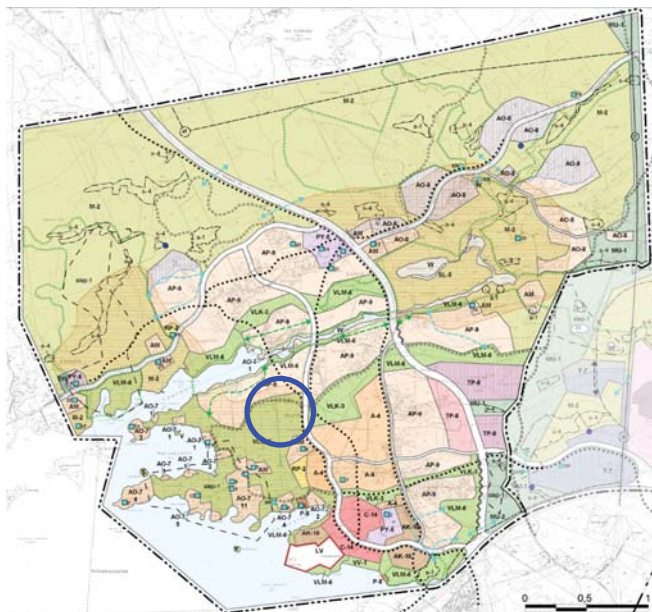

Ohjeellinen koirapuiston sijainti.

25 Hutikonpuiston koirapuisto

Kaupunginosa	210 Kaarila
Sijainti, ohjeellinen	Kaarilan ja Hyhkyn kaupunginosien rajan tuntumassa, Porintien eteläpuolella, Mattilantien länsipuolella, Hutikonpolun pohjoispuolella.
Sijainti kaupunkirakenteessa	Keskeinen Hyhky–Kaarila alueella.
Sijainti viherverkossa	Maiseman- ja luonnonhoitoalueella; merkittävä avoin maisema-alue, ympäristössä tavoitehoitoluokka B1, maisemapelto.
Pinta-ala	Tavoite 2500–3000 m ² , yksiosainen/kaksiosainen koirapuisto.
Ympäristön kuvaus	Avointa peltoaluetta; pohjoispuolella avo-oja, Porintien ja Mattilankadun risteyksessä metsäsaareke.
Huoltoyhteys ja käyntiportti	Yhteydet Mattilankadulta tai Hutikonpolulta.
Kevyt liikenne	Kevyen liikenteen väylä, Hutikonpolku alueen eteläpuolella. Mattilankadulla kl-yhteys Porintien pohjoispuolelle. Pispalan suuntaan kevyen liikenteen yhteyden kehittämistarve.
Paikoitus	Tavoitteena sijainti koirapuiston läheisyydessä.
Huomioitavaa	Sijoituksessa otettava huomioon avoimen peltomaiseman säilyttäminen. Eteläpuolella sijaitsee täydennysrakentamisen aluevaraus (Ehyt-selvitys 2011).

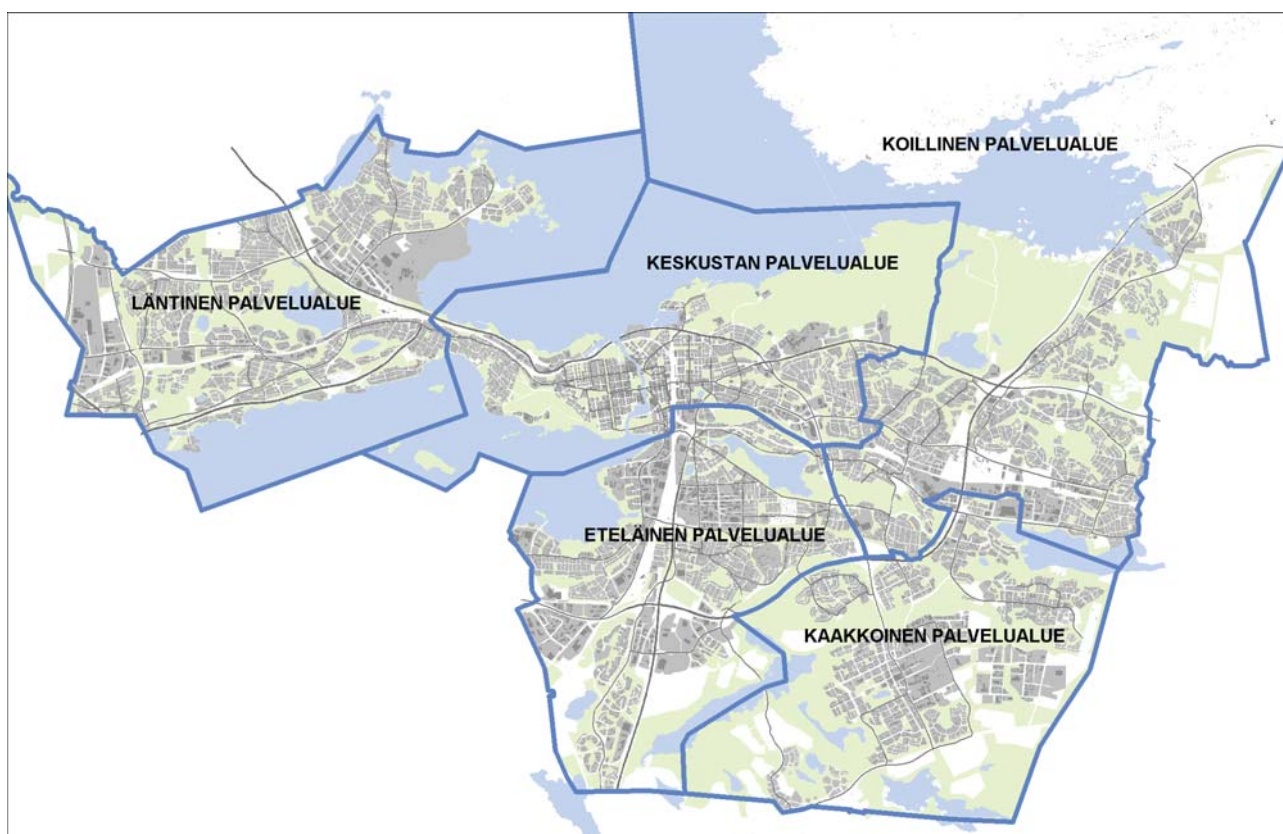
Ote Nurmi-Sorilan osayleiskaavaehdotuksesta 25.11.2009, ohjeellinen koirapuiston sijainti

26 Nurmin koirapuisto

Kaupunginosa	80 Nurmi
Sijainti	Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueella, kokoojakadun länsipuolella.
Sijainti kaupunkirakenteessa	Tavoitteena sijainti yleiskaavan uusia asuinalueita palvelevalla keskeisellä virkistysalueella.
Sijainti viherverkossa	Aluepuistona toimivalla maiseman ja luonnonhoitoalueella, tavoitehoito-luokka ympäristössä B3, maisemaniitty.
Pinta-ala	Tavoite yli 3000 m ² , joka olisi riittävä kaksiosaiselle koirapuistolle. Aidatun koirapuiston yhteyteen tilavaraus myös koulutuskentälle.
Ympäristön kuvaus	Tavoitteena ympäristön luonnonmukaisuus ja maiseman säilyttäminen.
Huoltoyhteys ja käyntiportti	Huoltoyhteys Nurmin kokoojakadun kautta, käyntiportti kevyen liikenteen pääreitiltä.
Kevyt liikenne	Tavoitteena sujuvat kevyen liikenteen yhteydet osayleiskaava-alueen eri osista.
Paikoitus	Tavoitteena paikoituksen järjestäminen koirapuiston tuntumaan.
Huomioitavaa	Koirapuiston tilavaraus ennakoitava osayleiskaavan/yleissuunnitelman ja asemakaavojen laadinnassa.

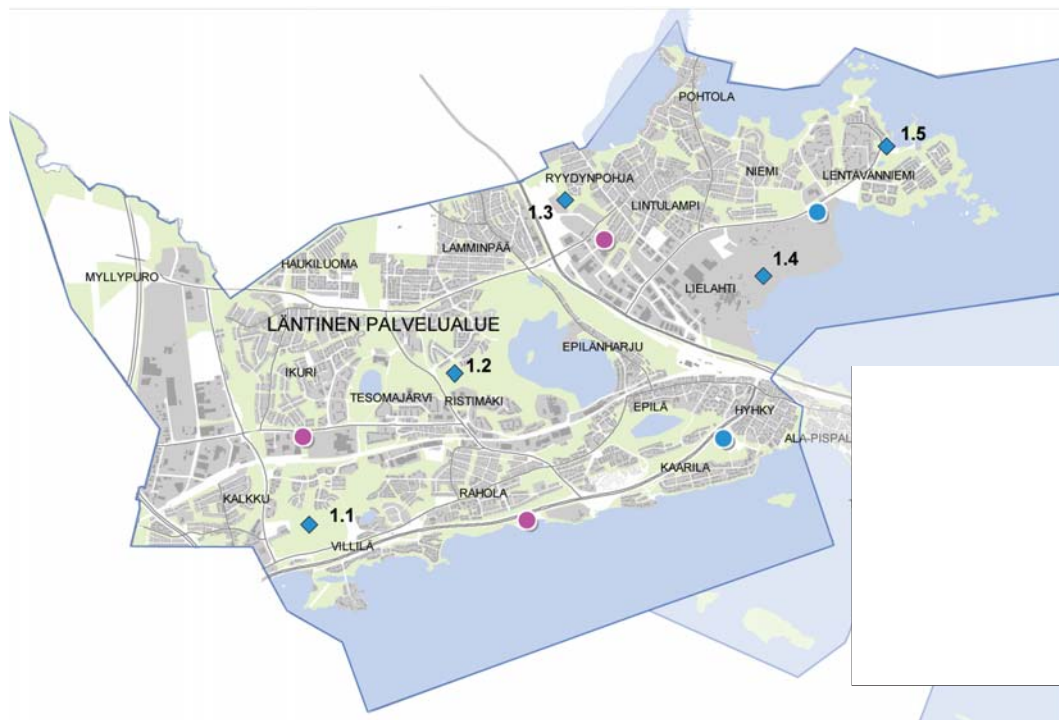
KOULUTUSKENTÄT JA HARJOITUSALUEET PALVELUALUEITTAIN

Liitteessä on esitetty nykyiset koulutuskentät ja -alueet sekä uudet koulutuskentiksi / harjoituspaikoiksi soveltuvat alueet

Palvelualueet		
1	Läntinen palvelualue	s. 90
2	Keskinen palvelualue	s. 91
3	Eteläinen palvelualue	s. 92
4	Kaakkoinen palvelualue	s. 93
5	Koillinen palvelualue	s. 94

1 Läntinen palvelualue

	Alueen nimi/osoite, kaupunginosa	Alueen luonne/toiminta/toimija
1	Läntinen palvelualue	
1.1	Mustavuori laskettelualue, Villilä	lakiniitty, kesätoiminta, harjoituskäyttö
1.2	Kohmanpuisto, Tohloppi	niitty/käyttöniitty, harjoituskäyttö, mahd. agility
1.3	Isosuoipuisto, Ryddynpohja	niitty, harjoituskäyttö, agility
1.4	Niemenranta, Lielahdi	lakiniitty, kesätoiminta
1.5	Lentävänniemen kenttä, Lentävänniemi	sorakenttä, rajoitettu harjoituskäyttö

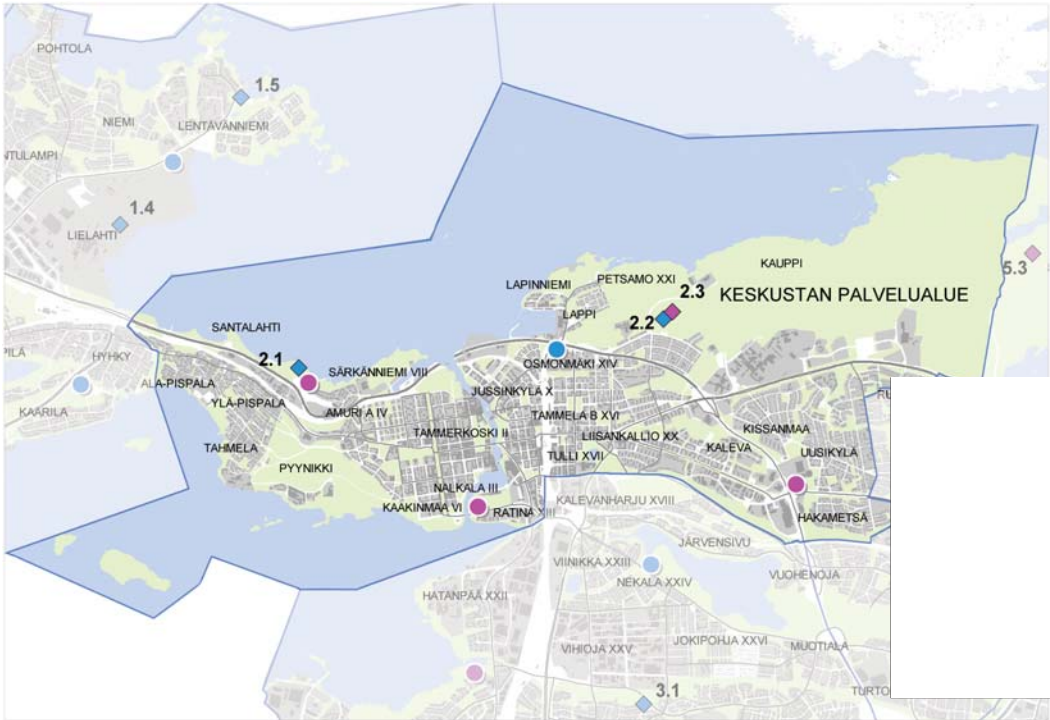

Ote Niemenrannan yleissuunnitelmasta 2011

 koulutuskentän / harjoitusalueen ohjeellinen sijainti

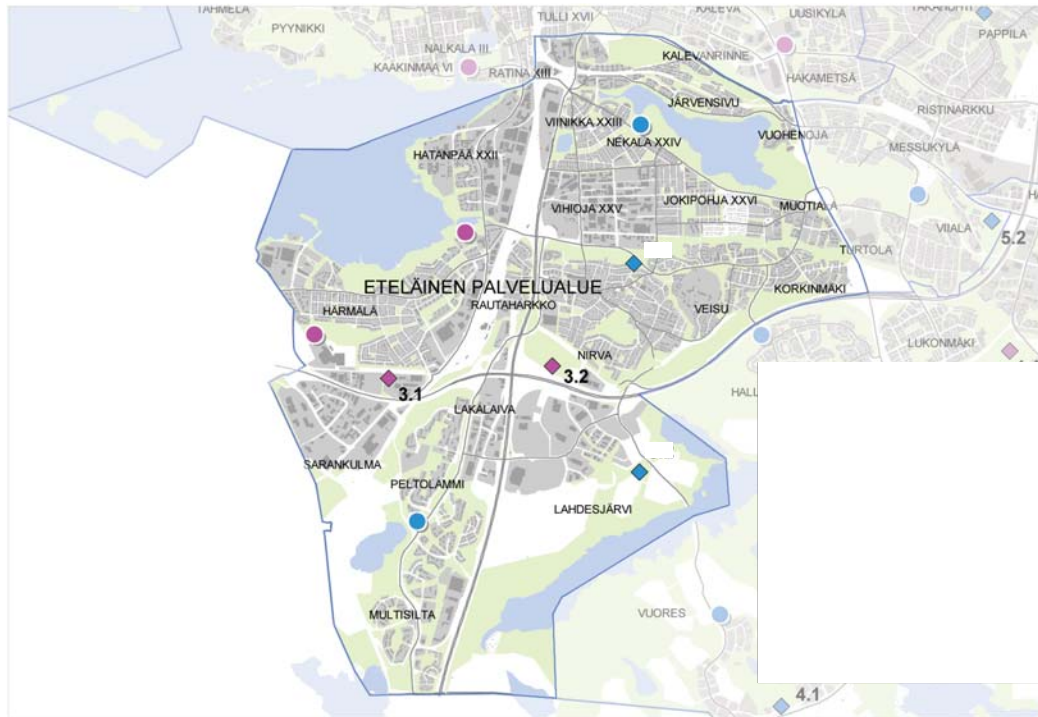
2 Keskinen palvelualue

koulutuskentän / harjoitus-
alueen ohjeellinen sijainti

3 Eteläinen palvelualue

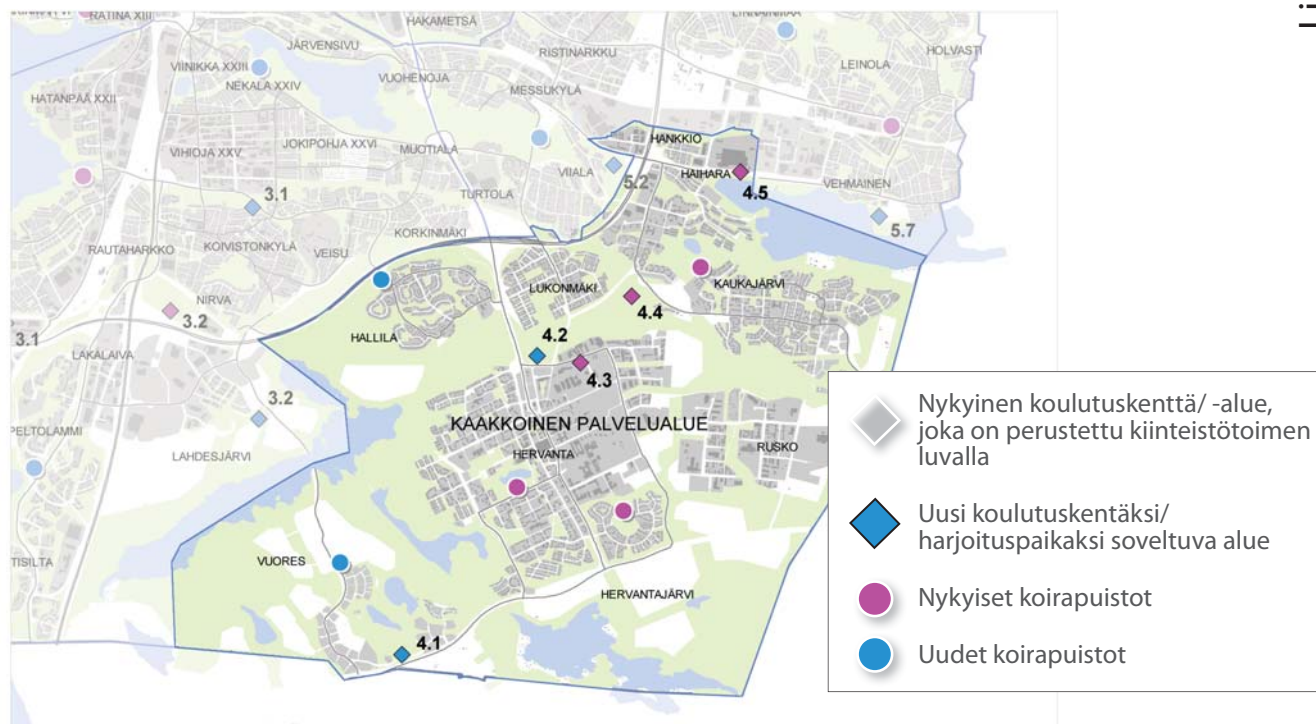

Alueen nimi/osoite, kaupunginosa		Alueen luonne/toiminta/toimija
3	Eteläinen palvelualue	
3.1	Ilmailunkatu 9, Sarankulma	tonttialue, nurminiitty, Tampereen IPO-klubi
3.2	Sulkavuori, Nirva	pelastuskoirien harjoitusalue, Tampereen aluepelastuslaitos
3.3	Vihiojanpuisto, Koivistonkylä	sorakenttä/nurmi, rajoitettu harjoituskäyttö
3.4	Aunankorpi, Lahdesjärvi	niitty, harjoituskäyttö

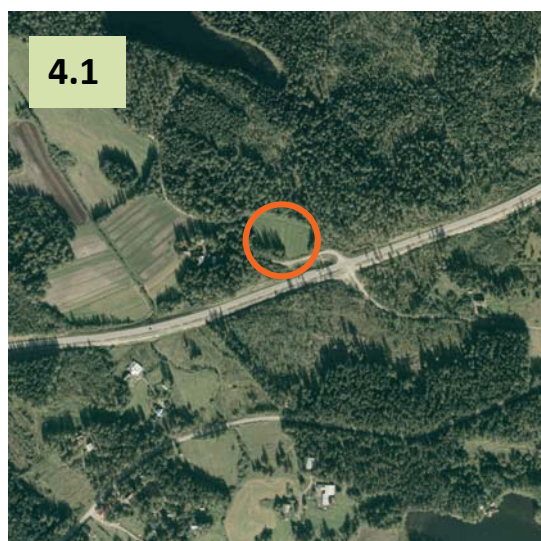

koulutuskentän / harjoitus-
alueen ohjeellinen sijainti

4 Kaakkoinen palvelualue

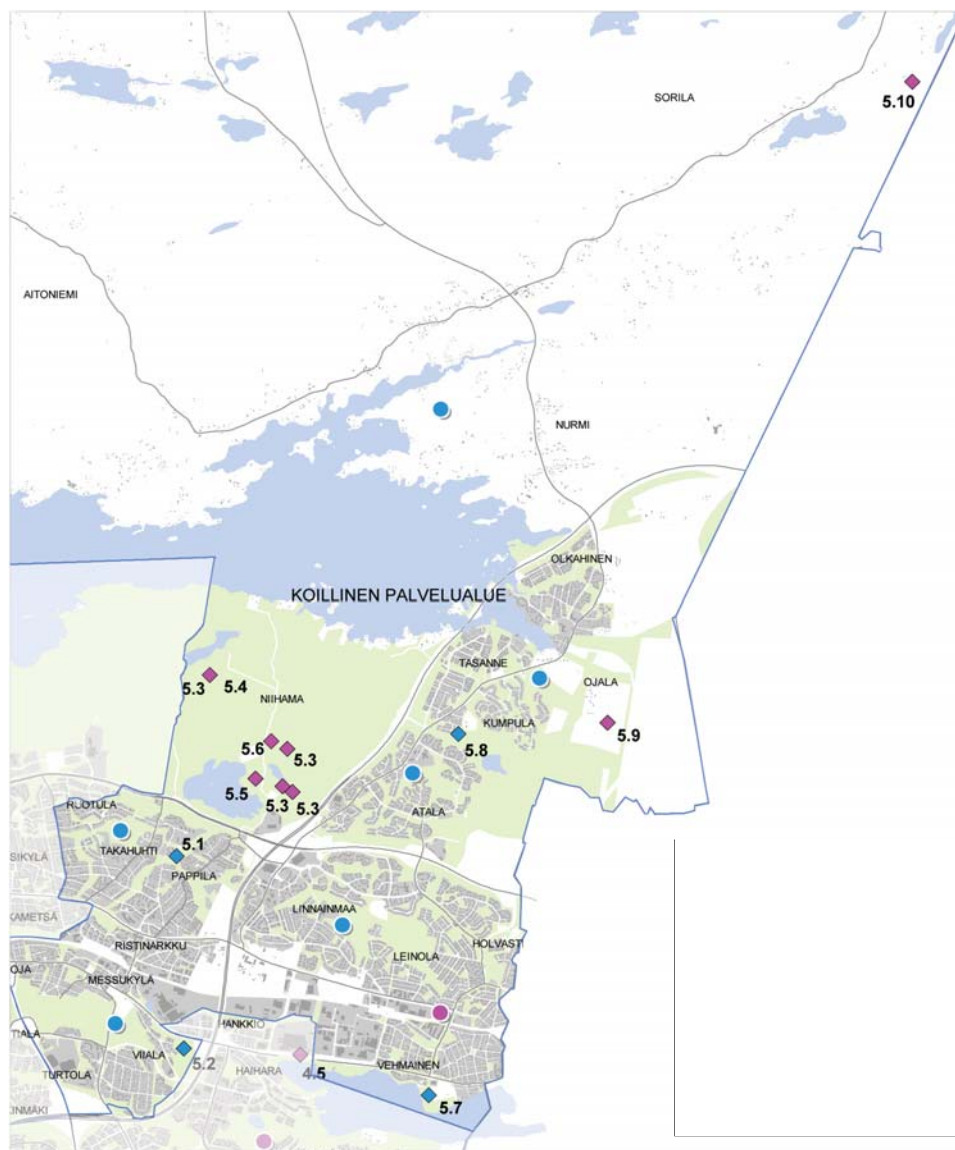

Alueen nimi/osoite, kaupunginosa	Alueen luonne/toiminta/toimija
4 Kaakkoinen palvelualue	
4.1 Rautionperä, Vuores	niitty, harjoituskäyttö, mahd. agility
4.2 Kanjonin laskettelualue, Hervanta	lakiniitty, kesätoiminta, harjoituskäyttö
4.3 Väkipyöränkatu, Hervanta	sorakenttä, Tampereen koiraurheilijat ry
4.4 Yrjöläntie 20, Kaukajärvi	koulutus-/kilpailualue, SPL-Tampere ry
4.5 Kangasalanatie, Haihara	tienvarsiniitty, koulutuskäyttö, eri yhdistykset

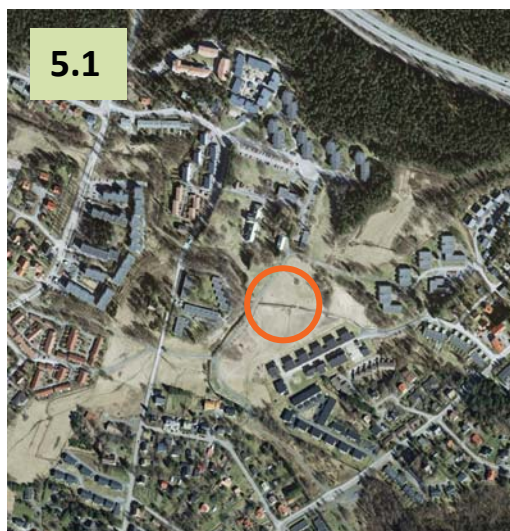

 koulutuskentän / harjoitus-alueen ohjeellinen sijainti

5 Koillinen palvelualue

Alueen nimi/osoite, kaupunginosa		Alueen luonne/toiminta/toimija
5	Koillinen palvelualue	
5.1	Pappilanpuisto, Pappila	niitty, rajoitettu harjoituskäyttö
5.2	Iso-Vilunen, Viiala	käyttöniitty, kesätoiminta, harjoituskäyttö
5.3.	Takahuhdin kylä (4 tilaa), Niihama	koulutusharjoituksia, Koirakoulu Cannus
5.4	Takahuhdin kylä (1 tila), Niihama	koulutusharjoituksia, Tampereen noutajakoira-yhdistys ry
5.5.	Luhtaantie 15, Niihama	palveluskoirakenttä, Tampereen vetokoiraseura ry, Suomen rottweileryhdistys ry, Tampereen palveluskoiraharrastajat
5.6	Luhtaantie 58, Anttilanmetsä, Niihama	koulutuskenttäalue, koulutus- ja harrastustoimintaa, Tampereen seudun koirakerho
5.7	Kaukaniemi, Vehmainen	niittyalue, harjoituskäyttö
5.8	Kepinojanpuisto, Kumpula	sorakenttä, rajoitettu harjoituskäyttö
5.9	Ojalan kylä (3 tilaa), Ojala	pelastuskoirien harjoituksia, Pirkanmaan Pelastuskoirat ry
5.10	Paalijärventie 1, Sorila	harjoitusalue, Tampereen Vetokoiraseura

koulutuskentän / harjoitus-
alueen ohjeellinen sijainti